

BUTLLETÍ OFICIAL DEL BISBAT DE MENORCA

BIBLIOTECA
PÚBLICA DE MENORCA

MARÇ-ABRIL 1999 Núm. 2

Butlletí Oficial del Bisbat de Menorca

Març-Abril 1999

Imprimeix: Editorial Menorca, S.A.

Núm. 2

Dipòsit Legal: MH-283/1992

SUMARI

SECCIÓ OFICIAL.....105

PRELAT

- Decret d'incardinació del sacerdot Joan Capell Aldomà
- Homilia de la Missa Crismal (31-III-1999)
- Carta d'invitació a la Missa Crismal
- Carta d'invitació a participar en les "24 Hores d'oració per les vocacions"
- Exhortació per al Dia del Seminari
- Exhortació per la Setmana Santa
- Exhortació per la Jornada Mundial de les Comunicacions Socials
- Exhortació per la Jornada Mundial d'oració per les vocacions
- Benvinguda als visitants
- Comunicat dels Bisbes de les Balears davant les properes eleccions del 13 de juny

VICARIA GENERAL

- Dia del Seminari 1999
- Comunicació sobre trobades del clergat
- Activitats del clergat per al mes de maig
- Carta als gestors administratius

SECRETARIA GENERAL

- Nomenaments
- Confirmacions

ORGANISMES DIOCESANS

- Consell del Presbiteri
 - Convocatòria de reunió (24-III-1999)
- Consell Pastoral Diocesà
 - Convocatòria de reunió (20-III-1999)
 - Convocatòria de reunió (24-IV-1999)
 - Jubileu de l'any 2000. Resum de la ponència presentada pel Sr. Vicari General al Consell del Presbiteri i al Consell Pastoral Diocesà
- Consell Diocesà d'Economia
 - Convocatòria de reunió i principals acords (30-IV-1999)
- Delegació Diocesana de Catequesi
 - Carta als catequistes
- Delegació Diocesana de Pastoral de la Salut
 - Dia del Malalt 1999

SECCIÓ INFORMATIVA	129
– Activitats del Sr. Bisbe	
– Crònica Diocesana	

SECCIÓ DOCUMENTAL139

- Carta del Santo Padre Juan Pablo II a los sacerdotes para el Jueves Santo de 1999
- Pontifici Consell per als Laics.- La dignitat de l'ancià i la seva missió en l'Església i en el món
- Comunicado de la Comisión Episcopal de Pastoral Social para el Dia del Amor Fraternal, en la festividad del Jueves Santo
- Mensaje de los Obispos de la Comisión Episcopal de Pastoral con motivo del Dia del Enfermo
- Legislació civil.- Conveni sobre règim econòmic-laboral dels professors de Religió Catòlica en els Centres Públics d'Educació.

Francesc Xavier Charneca i Ayer
 Bisbe de Menorca
 Per mandat del Sr. Bisbe de Menorca
 Miquel Camps Mascareó
 Cancellier Secretari

HOMILIA DE LA MISSA CRISMAL (31-III-1999)

"Comentant diversos versets del Sanyar" (Sal 88, 2)

"Aquests versets del salm responsoal revelen el sentit d'aquesta missa crismal. L'Església de Menorca, representada aquí pels seus diversos ministres i cristians, es reconeix aquí per a demar les misericòrdies del Déu pare, en aquest any que precedeix l'epi per a l'espaldament el gran jubileu del 2000. La nostra mateixa Església, que vista des de dalt, amb fe viva, se es mostra com el signe de la misericòrdia del Pare, de la donació total del Fill en la història i de l'amor permanent de l'Espirit. Ella es la casa de la misericòrdia, la llar acollidora dels pobres; dels qui tenen el cor desolat (cf. Lc 14, 13). La

SUMARI

SECCIÓ INFORMATIVA
- Activitat del Sr. Bisbe
- Crònica Diocesana

SECCIÓ OFICIAL
139

SECCIÓ DOCTUMENTAL

- Carta del Sant Pare Joan Pau II a les esglésies dels Països Catalans
- L'any de la misericòrdia divina - 1988
- Pontifici Consell per als Laics - La dignitat de l'home
- La seva missió en l'Església i en el món
- Comunicado de la Comisión Episcopal de Pastoral Social para el Día del Amor Fraternal en la Navidad del Juicio Universal
- Mensaje de los Obispos de la Comisión Episcopal de Pastoral Social
- Pastoral Social de la Diócesis de Tortosa
- La Eucaristia - Convocatori sobre el significat de la Eucaristia
- dels professors de Religió Catòlica en els Centres de ensenyament
- Fòrums d'Espiritualitat i noves tendències en les eleccions del 13 de juny

VICARIA GENERAL

- Dia del Sacerdot 1990
- Comunicació sobre l'evolució del clergat
- Acció del clergat per al mes de març
- Obra als gestors administratius

SECRETARIA GENERAL

- Noticiari
- Comunicació

ORGANISMES DIOCESANS

- Consell del Presbiteri
- Convocatori de reunió (24-III-1990)
- Consell Pastoral Diocesà
- Convocatori de reunió (20-III-1990)
- Convocatori de reunió (24-IV-1990)
- Jubileu de l'any 2000. Resum de la ponència presentada pel Sr. Vicari General al Consell del Presbiteri i al Consell Pastoral Diocesà
- Consell Diocesà d'Economia
- Convocatori de reunió i principals acords (30-IV-1990)
- Esquema Diocesà de Catequesi
- Com a catequesi
- Delegació Diocesana de Pastoral de la Salut
- Dia del Març 1990

SECCIÓ OFICIAL

PRELAT

DECRET D'INCARDINACIÓ

DECRET 02/99.- Ciutadella de Menorca, 30 de març de 1999

Vist l'expedient instruït en aquesta cúria diocesana a instància del Rvd. Joan Capell Aldomà, prevere de la diòcesi de Barcelona, per la seva incardinació en aquesta diòcesi de Menorca, on resideix des de fa alguns anys, amb llicència del seu Rvdm. Prelat;

Resultant que l'Excm. i Rrvdm. Sr. Arquebisbe de Barcelona ha concedit a l'esmentat sacerdot l'excardinació perpètua i absoluta d'aquella diòcesi en Lletres expedides el 11 març de 1999;

Resultant que, a tenor del cànon 269 1r del Codi de Dret Canònic, la necessitat o utilitat de la diòcesi és causa canònica per a la incardinació dels preveres que pertanyen a una altra jurisdicció, causa que es dona en les circumstàncies;

PER LES PRESENTS, vist el resultat de les diligències practicades a aquest efecte, observades les degudes formalitats canòniques, decretem la incardinació perpètua i absoluta del Rvd. Sr. Joan Capell Aldomà en aquesta Diòcesi de Menorca i per al seu servei, segons les normes canòniques.

Ho decreta i firma l'Excm. i Rvdm. Sr. Bisbe de Menorca.

Francesc Xavier Ciuraneta i Aymí

Bisbe de Menorca

Per manament del Sr. Bisbe de Menorca

Modest Camps Mascaró

Canceller-Secretari

HOMILIA DE LA MISSA CRISMAL (31-III-1999)

“Cantaré eternament les misericòrdies del Senyor” (Sal 88, 2)

Aquestes paraules del salm responsorial revelen el sentit d'aquesta missa crismal. L'Església de Menorca, representada aquí pels seus diversos ministeris i carismes, es reuneix avui per a cantar les misericòrdies del Déu Pare, en aquest any que precedeix i prepara immediatament el gran Jubileu del 2000. La nostra mateixa Església, que vista des de dintre, amb fe viva, se'ns mostra com el signe de la misericòrdia del Pare, de la donació total del Fill en la història i de l'amor permanent de l'Esperit. Ella és la casa de la misericòrdia, la llar acollidora dels sofrents, dels qui tenen el cor desfet (cf. Is. 61, 3).

Cantem, doncs, les misericòrdies del Senyor. El nostre Déu és misericòrdia. La seva intimitat trinitària és l'amor. Com a Pare és misericordiós. Tota la litúrgia d'aquesta celebració, amb els seus signes i paraules, és un càntic de la misericòrdia del Pare revelada en Crist. És Crist, mort i ressuscitat, el qui apareix en el centre de la litúrgia com l'Ungit de Déu per a confortar el seu poble. Del seu costat obert neix també l'Església, unida també per a l'exercici de la misericòrdia, i neixen els sagraments, fonts inestroncables de la gràcia. I el destinatari de tota aquesta abundància de gràcies som nosaltres, els homes mortals. "En el misteri pasqual, Déu Pare, per mitjà del Fill en l'Esperit Paràclet, s'ha dirigit a cada home oferint-li la possibilitat de la redempció del pecat i l'alliberament de la mort" (Joan Pau II. Carta als sacerdots per al dijous sant de 1999).

Els homes estem necessitats de misericòrdia. L'home, que és misèria, commou el cor de Déu, que és misericòrdia. La vida al marge de Déu, instaurada per una cultura materialista, insolidària i obsessa pels plaers immediats, degrada l'home de la seva condició de fill de Déu i el converteix en una fàcil víctima d'ambicions i d'injustícies. No són figures retòriques les paraules de Jesús en la sinagoga de Natzaret: "L'Esperit del Senyor... m'ha enviat a proclamar als captius la llibertat i als cecs el retorn a la llum, a posar en llibertat els oprimits, a proclamar l'any de gràcia del Senyor" (Lc 4, 18-19). Són l'expressió més justa de la seva acció salvadora per l'home. Per això, la misericòrdia és "el contingut fonamental del seu missatge i la força constitutiva de la seva missió" (Joan Pau II, *Dives in misericordia*, 43). El llibre de l'Apocalipsi subratlla aquesta misericòrdia de Crist, que "ens estima i ens ha alliberat dels nostres pecats amb la seva sang" (Ap 1, 5).

El sacrifici de Crist pels pecats dels homes és el gran gest de misericòrdia. És el misteri que constitueix l'Església i l'edifici permanentment en la celebració eucarística. És aquí, sobre l'altar, on l'Església actualitza, en Crist, la misericòrdia del Pare i som els sacerdots, com a ministres de l'altar, els qui fem present sacramentalment el misteri de la mort i resurrecció de Crist i proclamem la misericòrdia del Pare en favor dels homes. "En cada Eucaristia es renova d'alguna manera la petició de l'apòstol Felip en el cenacle: "Senyor, mostra'ns el Pare" i cada vegada Crist, en el *Mysterium fidei*, sembla respondre així: "Felip fa tant de temps que estic amb vosaltres, i encara no em coneixes? Qui m'ha vist a mi, ha vist el Pare" (Jn 14, 9-10)". (Joan Pau II. Carta als sacerdots per al dijous sant de 1999). L'Eucaristia, com a representació del sacrifici salvífic del Calvari, és la font de tota gràcia; ara bé no oblidem que, com a realitat sacramental, l'Eucaristia no està ordenada directament al perdó dels pecats greus com ho ensenya clarament i inequívocament el Concili de Trento (D 1647 i 1655). Per institució de Jesucrist (cf Jn 20, 23), és necessària la confessió sacramental per obtenir el perdó dels pecats mortals comesos després del baptisme.

Però l'home d'avui és poc sensible a la realitat del pecat. Desproveït brutalment de la seva dimensió religiosa per una cultura tancada a la transcendència, viu des d'una subjectivitat, sovint gens evangèlica i moltes vegades aliena a la veritat

moral que ve de Déu. L'home mateix determina el que és bo o és dolent; ell mateix es justifica, se salva i, paradoxalment, es condemna. Quantes persones, en efecte, incapaces de trobar la salvació per si mateixes, es desesperen i s'enfonsen en una vida sense sentit!

Diguem-li a aquest home que Déu Pare l'estima, el cerca, l'ha salvat en Crist! Diguem-ho, sí, i fem-ho patent en el sagrament de la Reconciliació, des del do de la misericòrdia. Tenim a les nostres mans, estimats preveres, el poder sacramental de perdonar; és a dir, la facultat d'embenar cors desfets, de curar ferides, de consolar i d'enfortir els abatuts. El sagrament del Perdó sana l'home de les seves ferides més íntimes, aquelles que hom només és capaç de revelar quan se sent estimat amb una gratuïtat total. És cert que aquest sagrament ha caigut en desús; que la seva pràctica demana evangelització i catequesi; que ha de ser alliberat de rutines, d'inèrcies i de falsificacions. Però aquí tenim un repte per al nostre ministeri de pastors que, a semblança de Crist, bon Pastor, ens hem d'alegrar amb la salvació dels pecadors i que es converteixin i visquin. "El significat vertader i propi de la misericòrdia en el món no consisteix únicament en la mirada, encara que sigui la més penetrant i compassiva, dirigida al mal moral o material; la misericòrdia es manifesta en el seu aspecte més vertader quan extreu el bé de totes les formes de mal, existents en el món i en l'home" (Joan Pau II, *Dives in misericordia*, 42).

Aquí tenim magistralment descrit el sentit del ministeri de la reconciliació. No n'hi ha prou amb mirar i amb diagnosticar el mal. Amb el poder sacramental rebut de Crist els sacerdots acollim els pecadors, escoltem els pecats que els afligeixen i, amb la força de l'Esperit, extraem del cor tot aquell bé que Déu hi ha posat en atreure'l cap a Ell. En un món tan desprietat com el nostre, on abunda el desamor, la pràctica del sagrament de la reconciliació pot retornar a l'home l'experiència única i irrepetible de l'amor gratuït de Déu. Redimit de la seva radical pobresa, aquest home ja restaurat, serà per als altres homes testimoni qualificat del perdó de Crist. Però no hi haurà renovació del sagrament de la Penitència sense aquests altres testimonis qualificats del perdó que som nosaltres, els confessors. Bonic títol, que expressa sobretot el nostre caràcter evangelitzador. En cap altre sagrament l'evangelització resulta tan directa com en la confessió: en ella el pecador rep la bona notícia del perdó dels nostres llavis: "Déu t'estima, els teus pecats estan perdonats, vés-te'n en pau!" Ministres d'una Església acollidora hem de privilegiar aquelles activitats i actituds pastorals que inclouen un acolliment personal i directe. En la celebració del sagrament del Perdó posem en pràctica actituds de respecte i d'acollida, d'escolta i d'interès per les persones per ajudar-les a discernir les ferides del pecat i a descobrir les llavors de l'Evangelí que porten en el seu cor.

Realment el món, encara que no en sigui conscient, ens necessita! Per això mateix va venir Crist, l'Ungit del Pare; per això vam ser ungs un dia sacerdots de Crist: per anunciar i fer present en els cors dels homes la bona nova de la salvació!

Quan ara renovem la nostra fidelitat a Crist i al ministeri rebut, no oblidem que tothom té dret a exigir-nos el que hem rebut per a ells: la salut i la vida de fills del Pare Déu. Que Maria, la Mare del Crist sacerdot, ens ensenyi a rebre i a donar els dons de la salvació.

INVITACIÓ A LA MISSA CRISMAL

Ciutadella de Menorca, 18 de març de 1999

Als preveres i diaca de la Diòcesi

Benvolguts germans en Crist:

Us invito a participar en la celebració de la Missa Crismal per agrair conjuntament, com a Presbiteri diocesà, la gràcia immerescuda del ministeri sacerdotal i per renovar joiosament el compromís de servir, amb amor de pastors, el nostre poble.

Aquesta celebració té un especial caràcter de celebració diocesana per la peculiar vinculació dels preveres amb l'Església diocesana. A més dels preveres i diaca, és molt convenient que hi participin també els religiosos, religioses i laics. Així s'expressa millor el seu caràcter d'esdeveniment diocesà. Aquesta mateixa dimensió s'accentua amb el fet de celebrar-se en l'església Catedral.

Em plau recordar-vos que:

1.- La Missa Crismal tindrà lloc el dia 31 de març, dimecres sant, a l'Església Catedral. Serà a les 8 del capvespre per facilitar la participació dels fidels.

2.- Convé que, en aquest dia, es suprimeixi, almanco a Ciutadella, la celebració de l'Eucaristia en els temples on hi ha costum de fer-la al capvespre. Les altres parròquies cerquin d'acomodar l'horari de cultes, per tal que tot el presbiteri tingui l'oportunitat de concelebrar amb mi.

3.- És un gest significatiu, que ajuda a crear sentit de comunió diocesana, el que els preveres hi assisteixin amb els laics més directament implicats en la marxa de les respectives parròquies i comunitats. És una celebració especialment significativa per als membres dels Consells Pastorals, pels catequistes, en especial els de Confirmació, pels agents de pastoral de la salut, de vocacions i pels membres dels moviments laicals. Us demano, per tant, que expliqueu als fidels el significat de la Missa Crismal i que els inviteu a participar-hi.

4.- En finalitzar la celebració, es podran retirar el Crisma i els sants Olis beneïts, signe de comunió de la nostra Església en la celebració dels sagraments.

Amb el desig d'unes joioses celebracions de Setmana Santa i de Pasqua, us saluda ben cordialment,

F. Xavier Ciuraneta

INVITACIÓ A PARTICIPAR EN LES “24 HORES D’ORACIÓ PER LES VOCACIONS”

Ciudadella de Menorca, 20 de març de 1999

Molt estimats en el Senyor:

També aquest any la Delegació Diocesana de Vocacions es disposa a programar les “24 hores de pregària per les vocacions”. És una iniciativa que mereix tot el nostre suport. I espero que, com en anys anteriors, sereu moltes les parròquies, comunitats, associacions i grups que us unireu a aquesta lloable acció. No podem oblidar que en la pastoral vocacional la clau de tot està en l’oració.

Em plau recordar aquí unes paraules del Papa: “La vitalitat d’una comunitat no es mesura principalment per la multiplicitat de les seves iniciatives, sinó per la profunditat de la seva vida d’oració. L’escolta, d’una banda, de la Paraula de Déu, i la celebració i l’adoració de l’Eucaristia, de l’altra, són les dues columnes fonamentals que sostenen i consoliden tota comunitat. No serveix de res lamentar-se per la manca de vocacions sacerdotals i religioses. Les vocacions no es poden “construir humanament”. Les vocacions s’obtenen de Déu amb l’oració”.

I no hem d’oblidar que només la creació, en els fillets, adolescents i joves, d’un ambient de pregària, d’escolta atenta de la veu del Senyor pot crear en ells les disposicions de confiança i abandonament, indispensables per pronunciar el propi “sí” i superar els temors i incerteses davant l’aventura de la vida sacerdotal i religiosa. Tota vocació neix de la invocació.

Unim-nos tots confiadament en oració per les vocacions i desvetllem en les noves generacions el gust per la pregària.

Amb el meu afecte i benedicció.

F. Xavier Ciuraneta

EXHORTACIÓ PER AL DIA DEL SEMINARI DESVETLLAR VOCACIONS PER AL MINISTERI SACERDOTAL

Avui és el Dia del Seminari. I el Seminari ens fa pensar en els seminaristes. En aquests moments la nostra Església de Menorca compta amb un diaca que, si Déu vol, aviat serà ordenat prevere. Per al pròxim curs un jove vol fer els estudis teològics. Ens alegrem d’aquest do del Senyor. Però la tasca de suscitar vocacions al sacerdoci ha de continuar amb il·lusió i esperança. Hem de perseverar en la pregària, perquè sense el Senyor no és possible fer res. Amb tot, no hem d’oblidar que Déu vol també la nostra col·laboració, sobretot amb la nostra acció personal i directa. En la història de cada vocació al sacerdoci normalment s’hi troba un sacerdot, un reli-

giós o religiosa, un catequista que ha suggerit a l'adolescent o jove la possibilitat de la seva vocació al ministeri sacerdotal. Potser amb un respecte exquisit i amb molta delicadesa, però també una absoluta claretat. Com Jesús als seus deixebles. Com els deixebles de Jesús als de Joan. Jo recordo, amb gran afecte i gratitud, el rector de la meua parròquia que em va invitar a anar al Seminari i va ser un instrument decisiu de l'amor del Pare Déu en el desvetllament, creixement i maduració de la meua vocació sacerdotal amb el tu a tu personal, directe, suggerent, atractiu de la conversa amistosa, de la direcció espiritual i del sagrament de la confessió.

Sempre que el Papa Joan Pau II toca el tema de la vocació sacerdotal –i ho fa moltes vegades i amb un to incisiu–, el relaciona directament amb els joves. Estableix un diàleg obert amb ells sobre la vocació. El Papa creu i confia en els joves. I els diu sense por: “Jesús necessita joves d'entre vosaltres, que segueixen la seva crida i vulguin viure com Ell, pobres i plenament disponibles, per ser així un testimoni viu de la realitat de Déu entre els homes i dones”. “Mantingueu-vos oberts –els diu– a la crida que us dirigeix Crist”.

Aquest és el camí que hem de seguir en el camp de la pastoral de les vocacions sacerdotals. Dirigir-nos directament als joves. Invitar-los a plantejar-se seriosament la seva vocació. Ajudar-los a comprometre's amb generositat a la crida de Déu i a assumir una actitud de servei respecte de l'Església, que tindrà sempre necessitat de vocacions al ministeri sacerdotal. D'aquesta manera satisfaran ells, gràcies a la nostra acció col·lectiva i personal, les esperances de Déu i de l'Església. La tasca de suscitar vocacions és difícil perquè fa por vincular-se per a sempre a una missió que totalitza l'existència. Avui priva el que és provisional, l'èxit fàcil i palpable. No es valora la grandesa d'uns ideals com una garantia de vida més enllà de la vulgaritat. Amb tot, hem de perseverar en la tasca de sembrar llavors vocacionals amb fe viva i operant en Déu i confiant plenament en la seva paraula. Des d'aquesta confiança, tirar les xarxes.

**Francesc Xavier
Bisbe de Menorca**

EXHORTACIÓ PER LA SETMANA SANTA RECORDAR, CELEBRAR I VIURE EL MISTERI PASQUAL DE CRIST

Avui comença la Setmana Santa. En ella els cristians recordem amb agraïment l'obra de salvació realitzada per Jesucrist amb la mort en la Creu i amb la seva resurrecció. Les celebracions litúrgiques d'aquests dies, sobretot les del Dijous Sant, Divendres Sant, Vetlla Pasqual i Dia de Pasqua, són autèntics records del misteri pasqual de Crist: de la seva passió, mort i resurrecció. Les mateixes processons volen evocar també aquells fets salvífics.

Però, en la Setmana Santa, el creient no es pot accontentar només en recordar l'obra de la salvació realitzada per Jesucrist. A més de recordar-la, ha de celebrar-la i viure-la. Celebrar el misteri pasqual de Jesucrist significa tres coses: que la comunitat, convocada i presidida pels pastors, es reuneix en el temple per celebrar els misteris salvadors; que aquesta reunió és joiosa i esperançada; que tots hi participen piadosa i activament, lloant el Pare per la salvació del pecat i de la mort, atorgada misericordiosament per mitjà del seu Fill Jesucrist. Però del record i de la celebració s'ha de passar consegüentment a la vivència real i efectiva del misteri de la donació total de Crist a tots els homes. És en les circumstàncies concretes de la vida personal, familiar, social i professional, on hem de cercar de viure l'amor gratuït, servicial, oblatiu com el de Crist.

La nostra societat ha convertit els dies de Setmana Santa en una ocasió per a l'oci i les sortides vacacionals. Això en si és bo. El ritme accelerat de la vida actual obliga a reservar més hores i més ben organitzades per al descans. Els qui viuen en grans ciutats se senten cridats amb força a cercar el contacte i la comunicació amb la naturalesa. El cristià sap molt bé que la gràcia no destrueix la naturalesa sinó que la perfecciona. És perfectament compatible uns dies de repòs i una celebració espiritualment profitosa de la Setmana Santa. Es pot compaginar el descans amb l'assistència a les celebracions litúrgiques. El mateix temps d'oci pot propiciar unes lectures que ajudin a aprofundir en les arrels de la fe cristiana. Pot intensificar-se la vida de parella i de família, afavorint el diàleg entre esposos, pares i fills. Els joves poden reunir-se per intercanviar experiències formatives.

La litúrgia no esgota tota l'activitat de l'Església. Amb tot, la litúrgia és el cim a la qual tendeix l'activitat eclesial i, al mateix temps, la font d'on brolla tota la seva força. La Setmana Santa, amb la riquesa de les seves celebracions litúrgiques, ha de ser un temps privilegiat perquè, recordant l'amor del Pare Déu manifestat en la mort i resurrecció del seu Fill Jesucrist, ens mogui a estimar-lo més i a glorificar-lo davant els homes.

**Francesc Xavier
Bisbe de Menorca**

EXHORTACIÓ PER LA JORNADA MUNDIAL DE LES COMUNICACIONS SOCIALS UNA PRESENCIA AMIGA

El Papa Joan Pau II, en el seu missatge per la Jornada Mundial de les Comunicacions Socials que avui celebrem, expressa el desig que els mitjans de comunicació —ràdio, premsa, televisió, correu electrònic...— siguin una "presència amiga per qui

cerca Déu Pare”, essent un ajut per a tothom qui cerca un sentit en la seva vida, i haurien d’afavorir, i no pas impedir, el que es pugui trobar aquest sentit en el Déu Pare de nostre Senyor Jesucrist i Pare nostre. En el fons de tota recerca humana seriosa hi ha sempre una recerca de Déu. Només des del coneixement de la veritat de Déu i del seu amor de Pare la persona humana pot conèixer la plena veritat sobre si mateix.

L’Església és conscient de la gran ajuda que els mitjans de comunicació social poden oferir als homes en la seva recerca del sentit de la seva vida. I desitja una entesa i una col·laboració. De vegades això no ha estat fàcil. No obstant el diàleg no és impossible.

El Papa parla d’aquesta possible relació mútua entre la cultura dels mitjans de comunicació social i la cultura de l’Església. Aquesta es defineix com una cultura que valora la memòria història, la tradició, la saviesa, l’alegria. La cultura dels mitjans de comunicació és més bé la cultura de la immediatesa de la notícia, de l’acumulació amorfa de notícies sense un fil conductor, de la futilesa banal. Ambdues cultures poden fecundar-se mútuament per ajudar les persones en la recerca del sentit profund de la seva existència.

Els mitjans de comunicació social han aconseguit una expansió i una força tan gran que possibiliten una comunicació immediata des de qualsevol país. Però aquest millorament de les comunicacions pot ser també una amenaça d’alienació i d’augment de la superficialitat. Hem de desitjar que els mitjans estiguin al servei de tota la persona i de totes les persones, essent per a tothom una presència amiga. I ho seran si ens ofereixen notícies puntuals unides al record, a la memòria històrica, informacions fetes des d’una saviesa interior i un entreteniment unit a l’alegria profunda del cor. Així la força dels mitjans de comunicació social no es convertirà en un poder que destrueix la persona sinó en un amor creatiu, un amor que reflecteix l’amor de Déu, “que és Pare de tots, que està per damunt de tots, actua en tots i és present en tots” (Ef 4, 6).

**Francesc Xavier
Bisbe de Menorca**

**EXHORTACIÓ PER LA SETMANA SANTES
RECORDAR, CELEBRAR I VIURE EL MISTERI PASQUAL DE CRIST**

**EXHORTACIÓ PER LA JORNADA MUNDIAL
D’ORACIÓ PER LES VOCACIONS
MARATHON DE PREGARIA**

Pregar sempre sense defallir és un manament del Senyor (cfr. Lc 18, 1). L’oració ha de ser una activitat normal del cristià. Com Jesús ha de mantenir constantment una relació viva amb el Déu Pare. I més quan allò que esperem d’Ell és un pur do de la

seva bondat. Les vocacions al sacerdoci ministerial i a la vida consagrada són un do seu. Aquestes vocacions mai seran el fruit dels nostres esforços humans. El seu naixement i creixement demana un clima d'oració. Per això em sembla molt lloable la iniciativa de la Delegació Diocesana de Pastoral Vocacional d'establir les vint-i-quatre hores de pregària continuada al llarg de la Diòcesi per les vocacions d'especial consagració, en el marc de la "XXXVI Jornada Mundial d'oració per les Vocacions".

El Papa ens invita, en aquest any dedicat especialment al Déu Pare, a reflexionar sobre les vocacions al ministeri ordenat i a la vida consagrada, seguint els passos de l'oració que ens va ensenyar el mateix Jesús, el "Pare nostre".

Invocar-lo com a Pare significa reconèixer que Ell, en el seu amor, té un projecte, una il·lusió per cadascun de nosaltres; és un projecte d'amor: que siguem i visquem com a fills seus. Pel sagrament del Baptisme hem rebut la vocació de fills de Déu i hem d'establir una relació filial amb Ell.

El seu nom és santificat quan els seus fills fem perceptible la seva presència amorosa i provident per mitjà dels nostres gestos d'amor. Això es fa realitat sobretot quan hi ha persones consagrades que volen viure diàriament, amb un amor oblatiu, el lliurament total de si mateix a Déu i al pròxim.

La invocació a que vingui el seu Regne és una invitació a deixar el món de les bones paraules per assumir generosament, malgrat les dificultats i oposicions, els compromisos als quals ens crida el Senyor. I algunes de les seves crides van dirigides a acceptar responsablement al sacerdoci ministerial o a la vida consagrada. Els qui hi són cridats haurien d'acollir amb joiosa disponibilitat la llavor que Déu ha sembrat en el seu cor.

Demana que es faci la seva voluntat és voler acceptar que tota vocació és, abans de tot, un do de Déu: no és escollir sinó ser escollit; una resposta a un amor que precedeix i acompanya. Pel qui vol ser obedient a la voluntat de Déu la vida esdevé un bé rebut, que hauria de transformar-se en una ofrena a Déu i als germans.

Demanem avui al Pare que toqui els cors dels joves perquè, havent descobert personalment Crist, quedin tan fascinats per Ell que li ofereixen la seva llibertat per donar-se només a Déu i als germans en el sacerdoci ministerial i en la vida consagrada.

**Francesc Xavier
Bisbe de Menorca**

BENVINGUDA ALS NOSTRES VISITANTS

Benvinguts a la nostra illa! Benvinguts, sigui quin sigui el vostre país, la llengua que parleu i les creences que professeu! L'Església Catòlica de Menorca us rep amb els braços ben oberts, amb tot el nostre amor i amb tot el nostre respecte.

Per nosaltres el més important són les vostres persones; el que ens pot unir i no pas allò que ens pot separar; les moltíssimes coses en què podem coincidir i no pas allò en què ens podem diferenciar.

Per nosaltres també és important que pugueu descansar i disfrutar, gaudint de la naturalesa privilegiada d'aquella illa, de la placidesa de les seves platges i del colorit del seu paisatge. Que tot, la natura i la bellesa dels monuments, us ajudi a apai-vagar les tensions interiors en un clima de pau i serenor. La febre de la velocitat, els problemes de cada dia, els sorolls d'una societat agitada violenten la tranquil·litat i la vida pacífica. Per això desitgem que retrobeu la capacitat de contemplació, que porti serenor a les vostres vides. La pau interior val tant com la pau exterior. Si el nostre cor fos millor, també el nostre món seria millor. Esperem també que la riquesa de les relacions personals ajudi a trobar-vos tan bé entre nosaltres que us sembli estar a casa vostra, entre la vostra família.

Aquests són els nostres desigs. Potser no sempre es convertiran en realitat i trobareu, en algun cas, fredor, desinterès i tracte impersonal. Ens dol que pugui ser així. Us demanem molta comprensió, si trobeu deficiències o no veieu prou ben satisfetes les vostres il·lusions i expectatives. I també us preguem un respecte pel que nosaltres som. Tenim una rica història, uns costums ben arrelats, una llengua que estimem i una cultura que ens identifica. Tot això és important per a nosaltres. Si ens respectem, ens estimem mútuament i mantenim una actitud oberta i dialogant, la convivència serà enriquidora per a tots.

Els dies de vacances poden ser una bona oportunitat per cultivar amb més tranquil·litat les vostres relacions amb Déu Pare, per retrobar-vos, en un clima de diàleg serè i ric, amb els membres de la vostra família. Per al cultiu del vostre esperit us oferim els nostres temples, com a llocs de silenci i de culte. Tots els qui cerqueu uns moments de pau religiosa, d'oració, d'encontre més íntim amb Déu no dubteu en utilitzar aquests edificis. Hi sereu ben acollits!

Que el Senyor us beneeixi! I que es compleixin els vostres somnis per aquests dies d'estança entre nosaltres! Que tot, en aquests dies, serveixi per la vostra felicitat, aquella felicitat, plena de pau d'esperit, que el bon Déu desitja per tothom! Bones vacances, amics!

**Francesc Xavier
Bisbe de Menorca**

COMUNICAT DELS BISBES DE MALLORCA, DE MENORCA I D'EIVISSA I FORMENTERA DAVANT LES PROPERES ELECCIONS EUROPEES, AUTONÒMIQUES I MUNICIPALS DEL 13 DE JUNY

Ens alegrem que l'exercici del vot democràtic sigui del tot normal entre nosaltres. Votar responsablement és la millor oportunitat per influir en el bon funcionament de la política, l'objectiu de la qual ha de ser sempre el bé comú. No votar per desinterès o comoditat és una greu irresponsabilitat, perquè la política configura, per a bé o per a mal, la vida d'Europa, de les nostres illes i dels nostres municipis. Per això valorem altament la dedicació a la política dels ciutadans que es senten cridats a oferir a la societat aquest servei, i els encoratjam a dur-lo a terme amb saviesa i generositat.

L'Església, com a tal, no s'identifica amb cap partit polític ni amb cap programa electoral. Els representants de totes les Institucions Eclesials respectarem escrupolosament aquest principi. Però tots i cada un dels cristians, en particular, tenim l'obligació de participar en la política amb el nostre vot responsable. Per a tots els cristians la política ha de ser una entrega al bé comú feta amb honradesa, competència i imaginació creadora. La independència de l'Església respecte als distints partits polítics no significa neutralitat social o política. L'Església té el deure de defensar els drets dels ciutadans, recolzar els més pobres i ser consciència crítica de la societat i dels mateixos partits polítics.

Abans de votar, els cristians, hem de conèixer i estudiar, des de la pròpia consciència il·luminada per la Doctrina de l'Església, el contingut dels programes dels distints partits polítics i hem de valorar degudament la coherència i l'honestedat de la seva actuació pública. A l'hora de votar hem d'elegir aquells partits i aquelles persones que més garanties ofereixen d'afavorir realment el bé comú considerat en tota la seva integritat.

A l'hora d'intentar formar criteri per a votar amb responsabilitat, segurament ens trobarem que cap partit satisfà plenament les nostres expectatives. S'haurà d'elegir, llavors, aquell partit que més s'acosti als objectius desitjables per a cada elector i del qual es pugui esperar en el futur una millor gestió a favor del bé comú.

Desitjam que la campanya electoral i la jornada de dia 13 de juny es desenrotllin en un clima de respecte a totes les opcions polítiques i de pacífica convivència que contribueixi a la consolidació d'una societat cada vegada més lliure, justa, veraç i solidària.

Finalment, volem recordar que amb l'exercici del vot no s'esgota la participació en la vida pública. La societat ens ofereix un gran ventall de possibilitats de participació: partits polítics, associacions culturals, sindicats, associacions de veïns, agrupacions professionals, associacions de pares d'alumnes, grups esportius, institucions benèfiques i de defensa dels drets humans, etc.

Els cristians, sobretot els laics, tenim l'obligació en consciència de posar els

nostres talents al servei de la societat. Ens hem de comprometre en la construcció d'un món més just i humà. Aquesta és la tasca específica dels creients laics.

† Teodor Úbeda, Bisbe de Mallorca

† Francesc Xavier Ciuraneta, Bisbe de Menorca

† Agustín Cortés, Bisbe d'Eivissa i Formentera

13 d'abril de 1999

VICARIA GENERAL

DIA DEL SEMINARI 1999

6 de març de 1999

Benvolgut en el Senyor:

El proper diumenge 21 de març celebrarem el DIA DEL SEMINARI. Es dona el cas que per a nosaltres enguany és un Dia del Seminari amb un edifici rehabilitat i a punt però sense seminaristes, la qual cosa no deixa de ser una greu preocupació. Així i tot, la celebració d'aquesta diada diocesana no pot perdre gens la seva significació, sinó que ens pot esperonar a parlar més que mai de la vocació sacerdotal, del sentit del nostre ministeri al servei de l'Església i des d'ella al món. L'Assemblea Diocesana ens ha demanat que "la dimensió vocacional estigui present en la pastoral diocesana i els agents de pastoral s'hi impliquin..." (ADM 37).

Veuràs que el lema d'enguany està relacionat amb el tercer any de preparació a l'any 2000: a nivell estatal diu: "SACERDOTES, UN REGALO DE DIOS PADRE" i la traducció que s'ha fet per a Catalunya i Balears: "ENVIATS PER DÉU PARE".

Hem d'intentar que sigui una Diada dedicada sobretot a la pregària i al plantejament vocacional dirigit als joves i a les famílies, fent una convidada directa a pregar i a parlar-ne, utilitzant tots els mitjans que estan al nostre abast i posant-hi de part nostra tota la força possible del testimoni il·lusionat i encoratjador del nostre sacerdoti. La creativitat personal i de cada parròquia haurà d'ajudar perquè mai es deixi d'animar i acompanyar els joves a la descoberta de la vocació cristiana i al ministeri sacerdotal.

Et demanam col·laborar amb la pregària vocacional

Amb aquest mateix esperit preparam la PREGÀRIA VOCACIONAL que tindrà lloc al Seminari (capella de baix i entrada per la porta principal del carrer del Seminari) el diumenge, dia 21, a les 5 del capvespre.

Voldríem que, acompanyats per tu mateix o algun catequista o responsable juvenil, participassin un grup de joves (o d'adolescents) de la teva parròquia a aquesta pregària. Com pots suposar, no limitam gens el nombre, però sí que hauríem d'assegurar un mínim que pogués aportar una intenció de pregària en nom de la respectiva parròquia o comunitat. Esperam que faràs que sigui possible i que convidis també a tothom que hi vulgui participar. Durarà aproximadament una hora i el fet de fer-se al Seminari també pot ajudar més bé a entrar-hi en contacte. Dos o tres dies abans et demanarem, en cas que no ens hagis informat, sobre la participació. El text de l'aportació a la pregària no hauria de passar de 15 retxes a fi que tothom pugui disposar d'espai. Aniria bé que abans del dissabte, dia 20, ens haguéssis enviat el text i el nombre aproximat de joves de la teva parròquia que hi participaran al FAX 971-480796.

Adjuntam els sobres per la col·lecta per a ser repartits el diumenge abans (o com tingueu costum) i els materials per a la celebració de l'Eucaristia: monicions, pregàries i suggeriments per a l'homilia.

Una abraçada fraternal,

Sebastià Taltavull Anglada

Vicari General

TROBADES DEL CLERGAT

18 de març de 1999

Benvolgut en Crist:

Acompanyant la carta del Sr. Bisbe, aquestes lletres són per a comunicar-te les trobades que tindrem a nivell de clergat dins la setmana santa i Pasqua.

Dimecres Sant, dia 31 de març-99

Recés de pregària, abans de la Missa Crismal, a les 17 hores i al Seminari Diocesà. Serà dirigit pel Sr. Bisbe.

Dimecres de Pasqua, 7 d'abril-99

Trobada festiva. Aquesta vegada ens trobarem a la parròquia de Sant Lluís a les 12.30 o directament a la capella d'Alcaufar, per a visitar-la després de la reforma que s'ha fet.

A continuació, el dinar a la parròquia. El rector demana poder saber quants serem per a preparar el dinar, per això agraïrem que com més prest millor es comuniqui a la Cúria Diocesana: tel. 971-380343 o fax 971-480796.

Recordar, igualment, que el dimecres, 14 d'abril, a les 11 del matí, reprendrem el recés de pregària mensual al Seminari, com ja ho hem anat fent aquest curs entorn del tema central de la preparació del Jubileu sobre Déu, el Pare. Acabarem dinant junts a les 13.30. També convé confirmar l'assistència: tel. 971-382137.

Et faig arribar per al seu coneixement i estudi el document sobre la INICIACIÓ CRISTIANA, publicat recentment per la CEE.

Amb el desig que la vivència d'aquests dies sants i la joia pasqual ens encoratgi a ser sempre testimonis del Crist Ressuscitat, rep una abraçada fraternal.

Sebastià Taltavull Anglada

Vicari General

ACTIVITATS DEL CLERGAT PER AL MES DE MAIG

Ciudadella de Menorca, 28 d'abril de 1999

Benvolgut en el Senyor:

A punt de començar el mes de maig, em plau recordar-te el que tenim programat i fer-te extensiva la invitació a participar-hi.

Recés al Seminari, dimecres 5 de maig

Com cada mes, el recés que tindrem els preveres al Seminari Diocesà i que, com ja és costum des d'enguany, ens trobam a les 11 del matí per a començar amb la pregària comunitària de Sexta, segueix el temps de pregària personal fins les 13 h. per finalitzar amb l'Ofici de Lectura i el dinar, que és a les 13.30 al menjador del mateix Seminari. Si has de venir, no oblidis el senzill detall de telefonar com més prest millor a les religioses per la qüestió del dinar: 971-382137.

Trobada festiva al Toro, dissabte 8 de maig

El dia 8 de maig, dissabte, festivitat de la Mare de Déu del Toro, ens trobarem per a celebrar-la conjuntament amb la ja tradicional trobada de convivència preveres-religiosos-religioses. A les 12 del migdia tindrem la celebració de l'Eucaristia, que serà presidida pel Sr. Bisbe i, a continuació, el dinar a la Posada. Esperam trobar-nos-hi tots en aquest dia de "família" tan assenyalat. El mateix prec que abans: avisar a les religioses del Toro com més prest millor confirmant l'assistència: 971-375060.

Vetla de Santa Maria i pregària per la pau, 8 de maig

Per aquest mateix dia, de les 10 a les 12 de la nit hi haurà com cada any la Vetla de Santa Maria. Enguany a iniciativa de Caritas Diocesana i segons s'ha decidit en

el darrer Consell Pastoral Diocesà, som convidats a pregar per la pau als Balcans i en concret pel drama de Kosovo. Són situacions dramàtiques que ens impliquen a tots i hem de fer l'esforç per ajudar a participar a aquest acte de pregària a favor de la pau i de solidaritat amb els qui més pateixen la guerra, l'opressió, i l'exili.

III jornades de Formació Permanent, 13-14 de maig

Recordar que els dies 13 i 14 de maig tindrem les III Jornades de Formació Permanent, aquesta vegada a partir de la comunicació de l'experiència dels "Grups de Bíblia" que estan duent a terme aquests anys a la diòcesi de Santander. Connecta amb l'objectiu extret de l'Assemblea Diocesana (cf. ADM 39-40) que ens demana més estudi bíblic entre el clergat i més promoció de la lectura de la Paraula de Déu a tot el poble.

Ajudar a posar la X en la Declaració de la Renda

Finalment, com ja saps s'està fent com cada any la campanya de mentalització sobre l'aportació dels cristians catòlics de la part corresponent d'impostos a través de la Declaració de la Renda. El mitjà és posar la X en la casella corresponent de la Declaració. Convé que en el moment o moments que creguem més oportuns ajudem a la gent a fer conscientment i responsablement aquest gest. Perquè comptis amb informació directa, les darreres dades que tenim són: a nivell nacional, el 33,36% han posat la X a favor de l'Església Catòlica, el 18,03% a altres fins i el 48,59% no han posat cap X. Si ho miram a nivell de Balears, hi ha una lleugera variació: el 32,97% han posat la X a l'Església Catòlica, el 17,24% a altres fins i el 49,77% no han posat cap X. Pensem, però, que l'IRPF corresponent als qui no han posat cap X s'afegeix a altres fins, segons l'actual legislació. La realitat és que una majoria no pensa a posar la X, per això, ajudem a fer-ho explicant el sentit d'aportació al finançament de l'Església.

Una abraçada fraternal,

Sebastià Taltavull Anglada

Vicari General

CARTA ALS GESTORS ADMINISTRATIUS

Ciutadella de Menorca, 27 d'abril de 1999

Benvolgut Srs.

Em plau fer-los arribar la informació sobre la participació en el finançament de l'Església Catòlica a partir de la Declaració de la Renda i que conté tant el sentit d'aquesta participació com el destí de l'aportació econòmica de cada contribuent en el moment de posar la X en la casella corresponent a l'Església Catòlica.

Al mateix temps els demanam que ajudin als qui sol·liciten de vostès la confecció de la seva Declaració de Renda a posar la X a partir de la seva opció ben lliure. Ens preocupa que tant a nivell nacional com a les Illes Balears pràcticament un 50% deixa en blanc aquesta casella sense posar la X ni a l'Església Catòlica ni als altres fins de l'Estat. El que l'Església percep de l'Estat per al seu finançament (pobres, tercer món, formació, personal i patrimoni) depèn de l'aportació que els contribuents fan a la Declaració de la Renda, que segons les darreres dades, la mitja nacional ha estat del 33% a l'Església Catòlica, el 18% a altres fins i el 48% que no ha contestat, la qual cosa significa que segons l'actual legislació aquest darrer percentatge s'afegeix al dels altres fins.

Aquestes xifres ens fan adonar de la importància de participar responsablement en la campanya del IRPF, tant per part dels contribuents com dels qui ajuden a fer la Declaració. Per aquest motiu, li agraim la seva col·laboració perquè cada contribuent posi la X segons la seva consciència i amb voluntat d'aportar al bé comú.

Ben atentament,

Sebastià Taltavull Anglada

Vicari General del Bisbat de Menorca

SECRETARIA GENERAL

CONFIRMACIONS

El Sr. Bisbe ha celebrat el Sagrament de la Confirmació en els dies i parròquies següents:

- 24 de març - Parròquia de Sant Antoni Mª Claret - 1 jove
- 16 d'abril - Parròquia de Sant Antoni Mª Claret - 1 jove
- 18 d'abril - Parròquia de Sant Lluís - 8 joves
- 25 d'abril - Parròquia de Santa Maria - 19 joves

ORGANISMES DIOCESANS

CONSELL DEL PRESBITERI

CONVOCATÒRIA DE REUNIÓ (24-III-1999)

Benvolgut en el Senyor:

Em plau convocar-te a la sessió ordinària del Consell del Presbiteri, que tindrà lloc, si Déu vol, el dimecres, dia 24 de març de 1999, al Seminari Diocesà, a les 10.30 del matí.

Com es va acordar en la darrera reunió extraordinària del dia 24 de febrer de 1999, els tres arxiprests presentaran la redacció definitiva del projecte de Directori Sacramental per la seva aprovació.

En segon lloc, s'estudiaran possibles accions i celebracions a dur a terme en la nostre Diòcesi durant la celebració del Jubileu de l'any 2000.

Com sempre hi haurà un capítol d'informacions i un torn obert de paraula.

Ciudadella de Menorca, 10 de març de 1999

Una abraçada,

Gerard Villalonga Hellín,
Secretari

CONSELL PASTORAL DIOCESÀ

CONVOCATÒRIA DE REUNIÓ (20-III-1999)

12 de març de 1999

Benvolgut/da en el Senyor:

Em plau convocar-te, en nom del Sr. Bisbe a la reunió del Consell Pastoral Diocesà que tindrà lloc el proper dissabte, dia 20 de març, a Cal Bisbe i a les 10.30 hores del matí.

Orde del dia:

1. Pregària
2. Lectura de l'Acta de la sessió anterior
3. Presentació del Pla Pastoral Diocesà 1999-2003. Debat i resolució.
4. Informació sobre la celebració del Jubileu de l'Any 2000 a Menorca.
Debat i resolució.
5. Altres informacions

6. Torn obert de paraula.

Amb tot l'afecte

Joan Mercadal Victory

Secretari

CONVOCATÒRIA DE REUNIÓ (24-IV-1999)

31 de març de 1999

Benvolgut en el Senyor:

Et feim arribar el projecte de Directori Sacramental elaborat pel Consell del Presbiteri i que ha de ser estudiat pel Consell Pastoral fins el mes de juny. El mateix farà el Consell del Presbiteri en relació al projecte del Pla Pastoral 1999-2002 que hem treballat nosaltres des del mes d'octubre fins ara.

Recordaràs que a la darrera reunió hem fixat el dissabte, dia 24 d'abril per a una primera posada en comú del que ja s'hagi pogut estudiar en els respectius grups representats en el Consell. En aquesta reunió ens podríem centrar en els tres primers sagraments o sagraments de la iniciació cristiana, és a dir, la introducció i els sis primers capítols. Així, el treball no es fa tant llarg i ho podem reflexionar amb més profunditat. Convé, a l'hora d'estudiar-ho, que ens centrem sobretot en els continguts. Les qüestions de redacció deixem-les per a una revisió posterior.

Per tant, em plau convocar-te, en nom del Sr. Bisbe a l'esmentada reunió del dissabte, dia 24 d'abril, a les 10.30, a Cal Bisbe, i amb el següent ordre del dia:

- Pregària i salutació
- Lectura i aprovació de l'Acta de la sessió anterior
- Aportacions i diàleg sobre el projecte de Directori Sacramental (Introducció i cap. I-VI)
- Presentació del projecte d'Organigrama diocesà, com ho demana l'ADM-135
- Informacions
- Precs i suggeriments

Amb tot l'afecte

Joan Mercadal Victory

Secretari

INFORMACIÓ SOBRE LA CELEBRACIÓ DEL JUBILEU DE L'ANY 2000

RESUM DE LA PONÈNCIA PRESENTADA PEL SR. VICARI GENERAL AL CONSELL DEL PRESBITERI I AL CONSELL PASTORAL DIOCESÀ

I. Una memòria necessària

- Carta Apostòlica de Joan Pau II Tertio millennio adveniente (10 novembre de 1994)
- Ponència presentada al Consell Pastoral Diocesà titulada La nostra Assemblea Diocesana en la perspectiva de l'any 2000 (16 de març de 1996).

L'esquema va ser el següent:

0. Introducció: l'Assemblea Diocesana, al final del mil·lenni

- Què significa tot això per a nosaltres, convocats i reunits ja en Assemblea Diocesana?

1. Quina conversió ens demana?

2. El contingut teològic de la TMA

3. Què és el Jubileu de l'any 2000?

- una preparació,

- una celebració,

- una anticipació joiosa,

- un temps de gràcia,

- un temps de creativitat: fer realitat les paraules i els fets de Jesús, avui

- la renovació de les esglésies locals: la nostra Assemblea Diocesana

4. Com fer la preparació d'aquest Jubileu?

- 1997: any dedicat a JESUCRIST

- 1998: any dedicat a l'ESPERIT SANT

- 1999: any dedicat a DÉU PARE

5. Conclusió i què fer, en concret?

- any de gràcia, supressió del deute extern, equilibri ecològic i justa distribució dels béns de la terra, perdó...

- posar l'esforç en l'Assemblea Diocesana, com a principal aportació a la preparació del Jubileu de l'any 2000.

- plans de formació cristiana per als tres anys (catequesis, predicació, Institut de teologia...)

- temps de pregària

- no substitueix l'Assemblea ni afegir noves activitats, sinó omplir de contingut el que es fa.

- l'Assemblea projectarà la pastoral diocesana a partir del 2000.

II. Jubileu de l'Any 2000

- Butlla per al Jubileu de l'Any 2000, de Joan Pau II (29 de novembre de 1998)

- Mirada fixa en el misteri de l'Encarnació, l'Església es prepara per travessar el llindar del tercer mil·lenni. Ref. a Ef 1, 3-5.9-10: "Ens escollí perquè fossim sants..."
- Jesús és la veritable novetat, és el Senyor.
- 3 anys de contemplació del misteri de l'Amor de Déu: la Trinitat.
- Cada any jubilar és com una invitació a una festa nupcial. Aportem-hi tot el que ens uneix.
- Mirem la unió de Crist i l'Església com un sacrament...
- L'any jubilar posarà clarament en relleu la Redempció acomplerta per Crist mitjançant la seva Mort i la seva Resurrecció.
- El Jubileu de l'any 2000 comença la nit de Nadal de 1999 amb l'obertura de la porta santa a Roma.
- La inauguració del Jubileu a les esglésies particulars: el dia de Nadal amb una solemne litúrgia eucarística a la Catedral.
- El Jubileu ens projecta vers el sentit del pelegrinatge: la condició humana d'estar sempre en camí.
- La indicació de la porta recorda la responsabilitat de cada creient de travessar-ne el llindar i significa confessar que Crist és el Senyor.
- Un signe del Jubileu és la indulgència, que manifesta la plenitud de la misericòrdia del Pare, que surt a l'encontre de tothom amb el seu amor. Aquí adquireix tota la seva importància el sacrament del perdó.
- L'any sant és per naturalesa un moment de crida a la conversió. Que ningú no vulgui excloure's de l'abraçada del Pare i miri el futur amb nova actitud: conversió del cor, canvi de vida.
- Un altre signe del Jubileu és la caritat, que ens obre els ulls als germans, especialment els qui viuen en la pobresa i la marginació. Treballar per la supressió del deute extern. "El qui es dedica solament a acumular tresors a la terra no es fa ric davant de Déu" (cf. Mt 6, 19; Lc 12, 21).
- Moltes conseqüències: creació d'una cultura de la solidaritat i de cooperació internacional, un model d'economia al servei de la persona, la supressió de l'extrema pobresa, font de violència, rancúnies i escàndols, mitjançant la justícia i la pau.
- Un signe perenne de la varietat de l'amor cristià és la memòria dels màrtirs: 2000 anys de testimonis.
- Completa la visió del Jubileu l'atenció a Maria, qui per obra de l'Esperit Sant engendra Jesús a Betlem de Judea. Mare de Déu, Mare de Jesús, Mare de l'Església.

III. Dates i suggeriments

- Obertura: Nadal de 1999. Clausura: vigília d'Epifania del 2001.
- Any 2000: any dedicat a la Trinitat i projectat vers el sacrament de l'Eucaristia

- Sentit del pelegrinatge a la Catedral, com Església Mare de les altres esglésies de la diòcesi.
- Exposició sobre els orígens del cristianisme en Jesucrist.
- Exposicions catequètiques a les Catedrals. Catequesis audiovisuals.
- Una atenció especial als infants i als joves.
- Exposició i/o publicacions sobre els orígens de l'església particular.
- Aprofundiment evangelitzador, pastoral, litúrgic, social i cultural del fet del cristianisme.
- Commemoració la nit de Nadal, en el sopar familiar i a la Missa del Gall.
- Importància de la pastoral vocacional.
- Sensibilització de les parròquies...
- Diàleg fe-cultura
- Apropament als qui han deixat la pràctica religiosa i viuen allunyats de la fe...
- Projectes socials...
- Per a nosaltres significa la posada en marxa del Pla Pastoral Diocesà 1999-2002 del Directori Sacramental i del nou organigrama diocesà, a més de tots els altres encàrrecs que ha fet l'Assemblea Diocesana.
- Hi ha el projecte, a nivell de tot l'Estat (que seria traduït a la nostra llengua) d'editar un llibret per cada pelegrí en les pelegrinacions que s'organitzin dins la diòcesi (Catedral o Santuari) amb els següents continguts:
 - introducció que explica el sentit del Jubileu
 - itinerari espiritual de la pelegrinació
 - gestos de caritat i de compromís apostòlic, eclesial i social
 - dades concretes elaborades per cada diòcesi.
- Pelegrinacions a Terra Santa, Roma... (organitzades per cada diòcesi)
- Congrés Eucarístic Internacional (18-25 juny 2000)
- 15ª Jornada Mundial de la Joventut (19-20 agost 2000)

CONSELL DIOCESÀ D'ECONOMIA

CONVOCATÒRIA

Benvolgut/da:

Em plau convocar-te a la reunió del Consell Diocesà d'Economia que tindrà lloc, si Déu vol, el proper dijous, dia 30 d'abril de 1999, a les 20.00 h. a Cal Bisbe, i amb el següent Ordre del dia:

1. Pregària
2. Lectura i aprovació de l'acta de la sessió anterior

3. Informacions visites a Parròquies (revisió pressupostos)
4. Gestions venda Església de St. Diego (Alaior)
5. Gestions adquisició edifici Cia. de Maria (Ciutadella)
6. Informacions
7. Precs i suggeriments

PRINCIPALS ACORDS DE LA REUNIÓ

- Aprovació d'obres de les Parròquies de Sant Climent, la Concepció de Maó i de la Casa des Canaló.
- Convocació d'una reunió dels responsables de les Cases de Colònies de la Diòcesi
- Fixació de les quotes de les Parròquies que no han presentat els pressupostos
- Acceptació de la proposta feta per l'Ajuntament d'Alaior per la compra de sant Diego.
- Compra de l'edifici de les religioses de la Companyia de Maria per part de Caritas Diocesana

DELEGACIÓ DIOCESANA DE CATEQUESI

CARTA ALS CATEQUISTES

*Jesús, aquí a la terra tots els vostres deixebles som responsables
de la realització del projecte d'amor del Pare.*

Em cridau a posar les forces i els talents al servei de la humanitat

Benvolgut catequista: Esteim arribant al final d'aquest curs de catequesi i en primer lloc, vull agrair-te el servei que has fet a l'Església fent créixer en els fiets, joves o adults a la persona de Jesús i acompanyant-los en el creixement de la seva fe.

Com cada any, abans d'acabar el curs feim una trobada d'acabament de curs, aquest any serà amb la Visita Pastoral del nostre Sr. Bisbe Mns. Francesc-Xavier Ciuraneta, a la nostra Delegació de Catequesi. Per això us convido a tots que prepareu per dialogar amb ell, la proposta nº 31 aprovada per l'Assemblea Diocesana, que fa referència a les "NOVES RESPOSTES", del I Congrés de Catequesi de Catalunya i Balears. Intentarem fer una anàlisi de les propostes de com les anam portant a terme en el nostre centre catequètic, i quins són els aspectes que ens convé resaltar i prioritzar pel curs qui ve per seguir treballant i donar-li una

mica més de reforç entre tots. Convindria que ho haguéssiu xerrat amb els catequistes del vostre centre catequètic o parròquia.

Sempre acabam amb una mica de bereneta-sopar, per tant us convido que cadascú aportí algo per compartir.

Aquesta trobada com està programada des del principi de curs la farem el pròxim dia 20 de Maig en el Toro a partir de les 20.30 h. Siguem puntuals e intentem ser-hi. Si és possible convidau el vostre rector perquè també hi participi.

Una abraçada!

Tere Llaneras

Delegada

DELEGACIÓ DIOCESANA DE PASTORAL DE LA SALUT

DIA DEL MALALT 1999

MARIA, SALUT DELS MALALTS

Per què s'ha triat el tema:

En el N.T. la figura de Maria es presenta sempre molt propera a fer-se càrrec de la vida. En el seu si es va encarnar el Verb de la Vida, que vingué a portar-nos vida a desdir. Com a dona creient, acollí lliurement el disseny del Pare, i com a Mare visqué íntimament la missió alliberadora i guaridora del Fill.

Especialment sensible el sofriment dels altres, Maria és model d'una actitud activa de solidaritat i companyia, i, a la vegada, d'acceptació de les conseqüències últimes de l'amor. Present en les alegries i en les penes, en una boda i al peu de la Creu.

Al llarg de la història, la fe del poble, la pietat popular (amb les seves llums i foscos), les advocacions amb les quals se l'honra, i la pregària dels malalts sempre han vinculat Maria amb el món del sofriment humà. Hom l'ha vista i l'ha invocada com a dona experta en el dolor, i, a la vegada, com a Mare sol·lícita que intercedeix per la salut del cos i de l'ànima dels qui la invoquen.

Objectius de la campanya:

Aprofundir en la figura de Maria i fer més patent la seva aportació a la missió humana i cristiana de promoure la salut, curar la malaltia, alleujar el sofriment, integrar els malalts a la comunitat, acompanyar els moribunds, humanitzar les estructures sanitàries i afavorir la solidaritat dins la societat.

Dia del Malalt: dos moments:

Enguany la celebració del Dia del Malalt tindrà dos moments: un diocesà (dia 2 de maig) i un altre parroquial (dia 9 de maig).

1. Diumenge, dia 2 de maig, al Santuari de la Mare de Déu del Toro, Trobada diocesana de malalts, els seus familiar, voluntaris, i els equips parroquials de pastoral de la salut. L'horari serà:

12.00 h. benvinguda

12.30 h. Missa concelebrada presidida pel Sr. Bisbe

14.00 h. Dinar a la posada. El dinar l'ha de dur cadascú

15.00 h. Cançons i festa

16.30 h. Despedida.

Per il·luminar la figura de Maria a la llum del N.T. i la seva relació amb la vida, la salut, el sofriment i la malaltia, s'organitza una xerrada-col·loqui sobre: "Maria, salut dels malalts que donarà Mn. Marcel·lí Carreras, director del Secretariat Interdiocesà de Pastoral de la Salut de Catalunya i Balears, a Ciutadella, al Col·legi Salesià, Avda. Constitució, 57, dimecres, dia 28 d'abril, a les 20.30. A Maó a la Casa de l'Església, P. Reial, 10, dijous dia 29 d'abril, a les 20.30 h.

2. Diumenge, dia 9 de maig. A cada parròquia per sensibilitzar cada comunitat cristiana. S'envia el següent material:

- guió per a l'Eucaristia. Tenir en compte els qui reben "Missa Dominical", nº 7, full groc 69, "Maria, salut dels malalts".

- missatge dels bisbes de la comisió de pastoral.

Que tot açò sigui motiu per formar-nos i servir millor els malalts.

Cordialment,

Cristòfol Vidal,

delegat pastoral de la salut

SECCIÓ INFORMATIVA

ACTIVITATS DEL SR. BISBE

Mes de març

- 1-4.- Participa en l'Assemblea Plenària de la Conferència Episcopal Espanyola.
- 5.- Presideix a Ciutadella la inauguració del Punt d'Informació per a Joves, de Caritas. Segueixen els actes de Visita Pastoral a la Parròquia de Sant Antoni Mª Claret, de Ciutadella.
- 6.- Actes de Visita Pastoral a la Parròquia de Sant Antoni Mª Claret.
- 7.- Predica un recés a una comunitat religiosa.
- 8.- Participa a Campos (Mallorca) en els actes commemoratius del Centenari de la mort de Sor Rafaela del Sagrat Cor, Fundadora de les Missioneres dels Sagrats Cors.
- 9.- Actes de Visita Pastoral a la Parròquia de Sant Rafel, de Ciutadella.
- 10.- Presideix la reunió de la Comissió Permanent del Consell Pastoral Diocesà.
- 11.- Actes de Visita Pastoral en les Parròquies de Sant Rafel i de Sant Antoni Mª Claret.
- 12.- Visita un sacerdot major. Presideix el funeral de la mare del P. Josep Jiménez, S.J. Actes de Visita Pastoral a les Parròquies de Sant Rafel i de Sant Antoni Mª Claret.
- 13.- Participa en l'Assemblea Parroquial de la Parròquia de Sant Antoni Mª Claret, on presideix la celebració de l'Eucaristia.
- 14.- Celebra l'Eucaristia en la festa anual de les Voluntàries Vicencianes. Celebra l'Eucaristia en la Capella del Sant Crist, de Ciutadella.
- 15.- Gestions a Barcelona.
- 16.- Actes de Visita Pastoral a la Parròquia de Sant Rafel, de Ciutadella.
- 17.- Rep visites a Maó.
- 18.- Rep visites. Actes de la Visita Pastoral a la Parròquia de Sant Antoni Mª Claret.
- 19.- Presideix l'Eucaristia a la Catedral en la festa de Sant Josep.
- 20.- Presideix la reunió del Consell Pastoral Diocesà. Celebra l'Eucaristia en la Parròquia de Sant Rafel.
- 21.- Presideix l'Eucaristia en la Parròquia de Sant Rafel. Participa en la pregària vocacional al Seminari.
- 22.- Presideix l'Eucaristia a la Catedral en acció de gràcies per les noces d'or d'un grup de sacerdots, religioses i matrimonis.
- 23.- Assisteix al pregó de Setmana Santa de les Confraries de Maó.

- 24.- Es reuneix amb el Consell del Presbiteri. Celebra el sagrament de la Confirmació en la Parròquia de Sant Antoni Mª Claret.
- 25.- Es reuneix amb els Bisbes de les Balears.
- 26.- Rep visites.
- 27.- Participa en la Trobada Diocesana dels Grups de Catequesi de Confirmació en el Santuari de Toro. Presideix la benedicció del campanar de la Parròquia de Sant Antoni, de Maó.
- 28.- Presideix els actes del Diumenge de Rams a la Catedral. Participa en el Viacrucis de la Confraria del Natzarè, de la Parròquia de Sant Francesc, de Maó.
- 29.- Rep visites.
- 30.- Visita malalts.
- 31.- Predica el recés als preveres i presideix la Missa Crismal, a la Catedral.

Mes d'abril

- 1.- Presideix les celebracions del Dijous Sant a la Catedral.
- 2.- Presideix les celebracions del Divendres Sant a la Catedral.
- 3.- Presideix la Vetlla Pasqual a la Catedral.
- 4.- Presideix els actes del dia de Pasqua a la Parròquia de Santa Maria, de Maó.
- 5-12.- Grava uns programes per a COPE i TVE amb ocasió de fer-se pública una nota sobre les eleccions del mes de juny. Comença la Visita Pastoral a la Parròquia de Sant Esteve, de Ciutadella.
- 14.- Es reuneix amb els Arxiprestos. Participa en el recés dels preveres al Seminari. Es reuneix amb la Permanent del Consell Pastoral Diocesà.
- 15.- Participa en un programa de radio de Onda 0. Firma un conveni de col·laboració amb el Consell Insular i l'Ajuntament de Maó respecte de l'Escola-Taller "Calabria". Acte de Visita Pastoral a la Parròquia de Sant Esteve.
- 16.- Celebra el sagrament de la Confirmació en la Parròquia de Sant Antoni Mª Claret. Acte de Visita Pastoral a la Parròquia de Sant Esteve.
- 17.- Actes de Visita Pastoral a la Parròquia de Sant Esteve.
- 18.- Celebra el sagrament de la Confirmació en la Parròquia de Sant Lluís. Acte de Visita Pastoral a la Parròquia de la Catedral.
- 19.- Rep visites.
- 20.- Es reuneix amb uns grups de Catequesi del Santuari de Maria Auxiliadora.
- 21.- Actes de Visita Pastoral a la Parròquia de Sant Esteve.

- 22.- Rep el President de Caritas Nacional Espanyola. Actes de Visita Pastoral a la Parròquia de Sant Esteve.
- 23.- Es reuneix amb el Conseller de Cultura del Consell Insular. Rep a la Provincial de les Dominiques de l'Anunciata. Grava uns programes per a COPE. Participa a Ferreries en la presentació d'un llibre commemoratiu dels 25 anys del Col·legi de Sant Francesc d'Assís.
- 24.- Presideix la reunió del Consell Pastoral Diocesà. Participa en el començament de les "24 hores de pregària" per les vocacions a la Catedral.
- 25.- Celebra el sagrament de la Confirmació en la Parròquia de Santa Maria, de Maó.
- 26.- Actes de Visita Pastoral a la Parròquia de Sant Esteve. Assisteix a la presentació del llibre "Bisbes de Menorca" del sacerdot Mn. Miquel Anglada Gelabert.
- 27.- Es reuneix amb els Arxiprestos. Acte de Visita Pastoral a la Parròquia de Sant Esteve.
- 28.- Actes de Visita Pastoral a la Parròquia de Sant Esteve.
- 29.- Participa en l'acte commemoratiu del cinquè aniversari de la presència del "Projecte Home" a Menorca. Actes de Visita Pastoral a la Parròquia de Sant Esteve.
- 30.- Firma d'un conveni de col·laboració de Caritas amb "Sa Nostra". Acte de Visita Pastoral a la Parròquia de Sant Esteve. Reunió del Consell Diocesà d'Economia.

CRÒNICA DIOCESANA

MARÇ

La legislació de menors, a debat.

Caritas Diocesana de Menorca va propiciar el divendres 5 una taula rodona en relació a l'actual legislació de menors sota el títol "La situació sociojurídica de la infància i l'adolescència a l'Estat espanyol: valoració i propostes". En l'acte va ser presentada la carpeta "Anàlisi crítica de la situació sociojurídica de la infància i l'adolescència" que ha desenvolupat Caritas Espanyola. Intervingueren en el debat, Maria Jesús Martínez, coordinadora del Programa d'Infància i Joventut dels Serveis Socials de Caritas Espanyola; Sandra Ramos, membre de Caritas Canàries; Cristina Melià, assessora jurídica de la Conselleria de Sanitat i Acció del Consell Insular; i el cap de departament de la Conselleria de la Funció Pública i Interior del Govern, Fernando Villa.

Inauguració del Punt d'Informació al carrer Sant Sebastià de Ciutadella.

Al capvespre del mateix divendres 5, va ser inaugurat la seu informativa de Caritas a Ciutadella. Assistiren a l'acte el Sr. Bisbe, Mons. Francesc Xavier Ciuraneta; l'alcaldeessa de Ciutadella, Assumpta Vinent; el director de Caritas Diocesana, Sebastià Marqués; el vicari general, Mn. Sebastià Taltavull, a més d'una àmplia representació de membres i voluntaris de Caritas Diocesana i Interparroquial de Ciutadella. Gerard Agustín, responsable del Programa d'Infància i Joventut va ser l'encarregat de presentar l'acte.

Imatges de vida minades per sempre.

El dissabte 6, a la sala de cultura "Sa Nostra", de Ciutadella, es va inaugurar per part de Mans Unides, Intermón i Médicos sin Frontera una exposició sobre els desastres ocasionats per les mines antipersona. Les fotografies recollen els horrors de set països diferents: Angola, Moçambic, Afganistan, Cambodja, Nicaragua, El Salvador i Bòsnia-Herzegovina.

Centenari de la mort de Sor Maria Rafela Lladó.

Les religioses dels Sagrats Cors des Migjorn Gran i Maó van celebrar, juntament amb tota la seva congregació, a la localitat mallorquina de Campos, el centenari de la mort de la seva fundadora. Diversos actes de solidaritat i de festivitat van precedir a l'Eucaristia celebrada el dilluns 8, a la parròquia de Sant Julià de dita localitat. A la celebració hi assistí el Sr. Bisbe, Mons. Francesc Xavier Ciuraneta que va acompanyar les religioses i alguns laics menorquins que s'hi desplaçaren.

Setmana d'orientació vocacional a La Salle d'Alaior.

A dins els actes programats pel col·legi va destacar una conferència a càrrec del germà Rafael Matas Rosselló, provincial auxiliar de la congregació a València i Balears, i responsable de pastoral i PROIDE, l'ONG de la congregació sobre Promoció i Desenvolupament al Tercer Món. Matas va explicar els perills de l'actual situació que pateixen els adolescents i joves, a més de marcar una sèrie de reptes que cal afrontar ja avui.

Conferències quaresmals a Santa Maria.

La parròquia de Santa Maria, de Maó, va convidar enguany Mn. Ramón Susín, vicari general castrense de la regió de Catalunya, per a dirigir les conferències quaresmals. Susín va centrar la seva aportació en la paternitat de Déu, coincidint amb l'any dedicat a Déu Pare, de preparació per al Jubileu de l'Any 2000.

“Inspiració Mística”, art i dansa religiosa.

La companyia de dansa contemporània Henry-Wagner, nascuda a Palma de Mallorca el 1985, va realitzar el cap de setmana del 12 al 14, tres representacions de l'obra “Inspiració Mística”. Els actes foren a l'església de Sant Francesc de Maó, al Seminari Diocesà, i a l'església parroquial d'Alaior. L'obra constava de dues parts. La representació del Cant de les Criatures de sant Francesc d'Assís, i l'Ave Maria de Schubert.

Exercicis espirituals per a matrimonis.

Un bon grup de matrimonis dels Equips de la Mare de Déu van aplegar-se a la casa d'exercicis del santuari del Toro per a viure, al mateix cap de setmana, un tanda d'exercicis que va dirigir el pare Josep Vives, jesuïta, professor emèrit de la Facultat de Teologia de Catalunya. El pare Vives va centrar les reflexions al llarg del cap de setmana sobre com respondre a la proposta que Jesucrist realitza a través del Regne de Déu, a fi de viure el missatge evangèlic en l'entorn que ens envolta.

338 anys de goig popular al Sant Crist dels Paraires.

El segon cap de setmana del mes ha servit, un any més, per recordar aquell 14 de març de 1661, en què la imatge del Sant Crist dels Paraires va suar sang. Una imatge que segueix tenint una gran veneració. La missa del dia va ser presidida pel Sr. Bisbe, Mons. Francesc Xavier Ciuraneta.

Trobada anual de l'Associació Internacional de la Caritat.

21 membres de l'associació es van incorporar, d'una manera oficial al voluntariat de Sant Vicenç de Paül i de Santa Lluïsa de Marillac, en una Eucaristia presidida pel Sr. Bisbe, celebrada a la parròquia de la Concepció, el diumenge 14.

El Consell Pastoral enllesteix el Pla Pastoral Diocesà 1999-2002.

El dissabte 20 va servir perquè el Consell Pastoral Diocesà (CPD) deixàs enllestit el Pla Pastoral dels pròxims tres cursos, a fi de passar-lo al Consell del Presbiteri perquè en fes la revisió pertinent. Els membres del CPD van poder constatar com les Delegacions Diocesanes de Família i Vida, Joventut i Ensenyament seran les tres grans protagonistes de les pròximes accions pastorals a realitzar a la Diòcesi. El vicari general, Mn. Sebastià Taltavull, va presentar el Jubileu de l'Any 2000 i es va iniciar un primer diàleg sobre les possibles accions a realitzar en els mesos jubilaris.

Els preveres, una necessitat diocesana.

Sota el lema “Enviats per Déu Pare”, l'Església diocesana menorquina va viure el Dia del Seminari el diumenge 21. Nombroses persones es van reunir al

Seminari Diocesà, a la tarda, per a pregar perquè Déu susciti noves vocacions sacerdotals al si de la comunitat cristiana menorquina.

Jornada de teologia filosòfica.

Mn. Gabriel Amengual, catedràtic de Filosofia de la Universitat de les Illes Balears i delegat diocesà de Pastoral Universitària de Mallorca, va ser l'encarregat de dirigir la IV Jornada de Teologia al Toro. Amengual va valorar, al llarg de la jornada, la necessitat del creient en pensar la seva fe. Així mateix va oferir una reflexió teològica sobre l'encíclica del Sant Pare, Joan Pau II, "Fides et ratio".

Mostra de religiositat popular i pregó de Roberto Coll a la Setmana Santa de Maó.

La sala de cultura de "Sa Nostra" va acollir al llarg dels dies sants una exposició amb els millors records de la història de cadascuna de les set confraries de Maó. La mostra d'art religiós va recollir l'aspecte de l'evolució i la realització de les processons de la Setmana Santa, així com documents d'arxiu, imatges, estendards, hàbits i materials diversos d'aquestes associacions de fidels. Enguany l'encarregat de pronunciar el pregó a l'arxiprestat de Maó va ser el catedràtic emèrit de la Facultat de Ciències de la Informació de la Universitat Ramon Llull, Roberto Coll Vinent.

Reunió de l'episcopat balear.

El dijous 25, al palau episcopal de Palma de Mallorca, es van reunir els tres bisbes de les Illes Balears per a desenvolupar una reunió ordinària de treball conjunt. Entre els temes debatuts es desenvoluparen la preparació d'una comunicat sobre les eleccions europees, autonòmiques i municipals del 13 de juny, l'elaboració del projecte curricular de l'àrea de Religió i Moral Catòlica, i continuaren el treball comú en una carta pastoral sobre l'àmbit familiar, que veurà llum pública després de l'estiu.

Els adults del tercer mil·lenni.

Més de dos-cents cinquanta adolescents de primer i segon de catequesi de Confirmació d'arreu dels centres parroquials i catequètics de l'illa es van reunir, el dissabte 27, a Mercadal i El Toro per passar un dia de reflexió i convivència. Una pregària a l'església parroquial de Sant Martí va iniciar la jornada. Al Toro, es va realitzar l'activitat "Racons de Reflexió", tallers d'aprofundiment sobre diferents temàtiques entorn a la vida cristiana del proper mil·lenni.

Sant Antoni Abat de Maó estrena nou campanar.

El mateix dissabte 27 les tres noves campanes de Sant Antoni Abat de Maó, Santa Maria de Gràcia, Sant Joan i Sant Miquel, donaven el primer so després que el Sr. Bisbe beneís el nou campanar parroquial, acompanyat del rector Josep Sastre. L'acte va acollir a nombroses persones de la comunitat.

ABRIL

La Diòcesi celebra el misteri de Passió, Mort i Resurrecció.

Entre els diversos actes de la Setmana Santa d'enguany cal destacar les conferències quaresmals realitzades a la Catedral, dirigides per Mn. Florenci Sastre, Mn. Miquel Anglada i Mn. Sebastià Taltavull, qui va ser l'encarregat de pronunciar el pregó a la seu. Per altra part, els dies sants es desenvoluparen amb tota normalitat. El Sr. Bisbe va presidir les celebracions, des del Diumenge de Rams fins a la Vella Pasqual a la Catedral menorquina. I el diumenge, dia de Pasqua, va presidir la processó de l'Encuentro i l'Eucaristia a Santa Maria de Maó, com ja és costum. La Missa Crismal del Dimecres Sant va celebrar-se a la Catedral, presidida per Mons. Francesc Xavier Ciuraneta, que va destacar la importància de la celebració del sagrament de la penitència i del ministeri dels confessors. La celebració va comptar amb una bona presència diocesana.

Exercir el vot a favor del bé comú.

El dilluns 12 es feia públic el comunicat dels tres bisbes de les Balears, Mons. Teodor Úbeda, de Mallorca; el nostre Bisbe, Mons. Francesc Xavier Ciuraneta; i Mons. Agustín Cortés, d'Eivissa i Formentera. En el comunicat s'afirma a exercir el vot responsablement, a més de demanar als cristians que votin a favor del bé comú, i a aquelles persones i aquells programes que "més garanties ofereixin d'afavorir realment el bé comú considerat en tota la seva integritat". Els tres prelatos elogien el treball dels cristians que es dediquen a la política, que ha de ser exercida "amb honradesa, competència i imaginació creadora".

L'Escolania de la Catedral visita Montserrat.

L'Escolania de la Catedral va visitar Montserrat al tercer cap de setmana del mes. En la seva visita van poder gaudir de l'escolania més antiga d'Europa. En l'estada van visitar les dependències de l'escolania catalana, participar de litúrgia monàstica, d'una celebració de l'Eucaristia exclusiva pels escolans, i van oferir un concert el diumenge a matí, abans del cant de la Salve.

Calàbria, un gran projecte social de la Diòcesi.

El dijous 15, la Casa de l'Església de Maó va ser l'escenari de la firma del conveni final per a la rehabilitació de l'edifici emblemàtic de Calàbria, entre Caritas Menorca, Ajuntament de Maó i Consell Insular. En la signatura, presi-

didada pel Sr. Bisbe, Mons. Francesc Xavier Ciuraneta, quedaren reflectides les aportacions de les tres entitats i la distribució de l'edifici que prendrà un destí totalment de caire social.

Clou el curs sobre personatges bíblics.

El divendres 16 es va posar punt i final al curs sobre Personatges Bíblics, organitzat per la Delegació Diocesana d'Ensenyament i que ha dirigit, al llarg del curs, Mn. Sebastià Taltavull Anglada, vicari general.

Visita del president de Caritas Espanyola.

El president de Caritas Espanyola, el Sr. José Sánchez Faba, en uns dies de visita a l'illa, s'entrevistà el dijous 22, amb el Sr. Bisbe, i posteriorment, amb l'Equip Diocesà de Caritas Menorca, a fi de poder conèixer la realitat menorquina en diverses qüestions socials.

25 anys del col·legi Sant Francesc d'Assís, de Ferreries.

Pere Melis Pons, que fou secretari tècnic de la Delegació Diocesana d'Ensenyament, en el moment de la fundació del col·legi, va ser l'encarregat de presentar el llibre "Una escola per al poble", que recull la història del primer quart de segle del col·legi concertat. L'acte, que va tenir lloc a la sala de plens de l'ajuntament ferrerienc el divendres 23, va comptar amb la presència del Sr. Bisbe, l'alcalde de Ferreries, Onofre Janer, i de nombroses persones properes a l'escola, entre les quals hi havia professorat dels primers temps. També hi participaren Mn. Cristòfol Vidal, rector del poble en temps de la fundació, i Mn. Joan Bosco Faner, actual rector de Sant Bartomeu.

Projecte Social del Bisbat pel Jubileu de l'any 2000.

El Consell Pastoral Diocesà es va reunir el dissabte 24, per iniciar la revisió del Directori Sacramental, elaborat pel Consell del Presbiteri al llarg del curs. En la reunió es va aprovar el Projecte Social de cara al Jubileu de l'any 2000, que comptarà amb tres apartats, la construcció d'un accés per a minusvàlids a la Catedral menorquina, la compra per part del Bisbat de l'edifici de l'antic convent de la Companyia de Maria de Ciutadella per acollir diverses accions socials de Caritas, i la necessitat de crear una nova nau per al taller Mestral de Caritas, a Ciutadella.

El Consell també va aprovar dedicar la pregària del 8 de maig, festa de la Mare de Déu del Toro, a pregar per la pau a Kosovo i fer una col·lecta especial que Caritas destinaria als refugiats kosovars.

24 hores de pregària vocacional.

La Delegació Diocesana de Pastoral Vocacional va organitzar, el diumenge 25, les III 24 hores de pregària per les vocacions. La jornada va iniciar-se a les 12 hores de la nit, amb una pregària a la Catedral, presidida pel Sr. Bisbe. Més

de seixanta grups participaren de les jornades que tenen, al dia d'avui, una gran repercussió diocesana.

III Marxa solidària de La Salle.

Els col·legis de La Salle de Maó i Alaior van promoure, el mateix diumenge, la III Marxa Solidària. La caminada d'Alaior i El Toro, d'uns 20 km, va ser seguida per nombrosos alumnes, pares i professors. La recaptació de la marxa va ser destinada als països on la congregació porta projectes de promoció i desenvolupament.

El Sant Jordi dels escoltes del 2000 es celebrarà a Mallorca.

Els Escoltes de Menorca van viure la festa del seu patró, Sant Jordi, el darrer cap de setmana del mes. En aquesta ocasió a Bellver. Més de quatre-cents infants, adolescents i caps van participar en les activitats que es desenvoluparen per branques. La missa del diumenge matí va ser presidida pel consiliari diocesà Antoni Fullana. La cloenda oficial va celebrar-se, el diumenge a capvespre, a la plaça de Sant Climent. Eduard Serra, president dels escoltes, va donar la notícia que el proper Sant Jordi es celebrarà a Mallorca, conjuntament amb tots els escoltes de les Balears.

Mn. Miquel Anglada presenta "Bisbes de Menorca".

Editat per Edicions Nura i coincidint amb la festa del Llibre, el dilluns 26, a la Sala d'Arcs del Seminari Diocesà, va ser presentat el nou treball de Mn. Miquel Anglada, president del Capítol i rector de la Catedral. A l'acte hi assistí el Sr. Bisbe i Mn. Guillem Pons, rector de Sant Climent, que va fer la presentació de l'edició amb una conferència sobre la vida de l'Església menorquina al llarg del temps. "Bisbes de Menorca" és un breu episcopologi de la seu de Menorca, realitzat amb estil senzill i entenedor.

Presentada la campanya de la Renda del I.R.P.F. del 1998.

Mn. Sebastià Taltavull, vicari general i ecònom diocesà, va presentar la darrera setmana del mes la campanya informativa de col·laboració amb l'Església en relació amb la declaració del 1998. En la presentació es va destacar que a Balears tan sols un 32 per cent dels catòlics participen amb la col·laboració dels impostos al sosteniment de l'Església Catòlica.

Adhesions a Caritas Espanyola com a premi

"Príncep de Astúries para la Concordia 1999"

Tant el Sr. Bisbe, Mons. Francesc Xavier Ciuraneta, de manera particular, com tot el Consell Pastoral Diocesà en ple, van aprovar estalonar la proposta del comité executiu de la Conferència Episcopal Espanyola a proposar a Caritas Espanyola com a premi "Príncep de Astúries".

El Projecte Home celebra el cinquè aniversari a l'illa.

Tant el Sr. Bisbe com l'Equip Diocesà de Caritas Menorca van assistir al cinquè aniversari del Projecte Home, que es celebrà el dijous 29, a la seu del projecte a Ciutadella. Bartomeu Català, president del Projecte a Balears i a nivell nacional, va expressar la seva satisfacció per l'inici del programa a l'illa, i el director a Menorca, Josep Cardona, va agrair la inestimable col·laboració, en tot moment, de Caritas.

El Consell d'Economia aprova la compra del convent de la Companyia de Maria i estudia la possibilitat de vendre l'església de Sant Diego d'Alaior.

En la reunió del darrer dia del mes, el Consell d'Economia, presidit pel Sr. Bisbe, va aprovar la compra per part del Bisbat de l'edifici de l'antic convent de la Companyia de Maria, de Ciutadella, perquè pugui acollir la casa d'acollida, el menjador social i altres dependències de Caritas. Així mateix es va estudiar la proposta realitzada per l'Ajuntament d'Alaior de compra de l'església de Sant Diego. Així mateix es van aprovar diverses obres parroquials i es tractaren els pressupostos de les comunitats cristianes.

Gabinet de Comunicació

SECCIÓ DOCUMENTAL

CARTA DEL SANTO PADRE JUAN PABLO II A LOS SACERDOTES PARA EL JUEVES SANTO DE 1999

“¡Abbá, Padre!” Queridos hermanos en el sacerdocio:

Mi cita del Jueves Santo con vosotros, en este año que precede y prepara inmediatamente al Gran Jubileo del 2000, está marcada por esta invocación en la que resuena, según los exegetas, la *ipsis-sima vox lesu*. Es una invocación en la que se encierra el inescrutable misterio del Verbo encarnado, enviado por el Padre al mundo para la salvación de la humanidad.

La misión del Hijo de Dios llega a su plenitud cuando, Él, ofreciéndose a sí mismo, realiza nuestra adopción filial y, con el don del Espíritu Santo, hace posible a cada ser humano la participación en la misma comunión trinitaria. En el misterio pascual, Dios Padre, por medio del Hijo en el Espíritu Paráclito, se ha inclinado sobre cada hombre ofreciéndole la posibilidad de la redención del pecado y la liberación de la muerte.

1. En la celebración eucarística concluimos la oración colecta con las palabras: “Por nuestro Señor Jesucristo, tu Hijo, que vive y reina contigo en la unidad del Espíritu Santo y es Dios, por los siglos de los siglos”. Vive y reina contigo, ¡Padre! Puede decirse que este final tiene un carácter ascendente: por medio de Cristo, en el Espíritu Santo, al Padre. Éste es también el esquema teológico presente en la disposición del trienio 1997-1999: primero el año del Hijo, después el año del Espíritu Santo y ahora el año del Padre.

Este movimiento ascendente se apoya, por así decir, en el descendente, descrito por el apóstol Pablo en la Carta a los Gálatas. Es un fragmento que hemos meditado intensamente en la liturgia del período de Navidad: “Cuando se cumplió el tiempo, envió Dios a su Hijo, nacido de una mujer, nacido bajo la Ley, para rescatar a los que estaban bajo la Ley, para que recibiéramos el ser hijos por adopción” (Ga 4, 4-5).

Vemos expresado aquí el movimiento descendente: Dios Padre envía a su Hijo para hacernos, en Él, hijos suyos adoptivos. En el misterio pascual Jesús realiza el designio del Padre dando la vida por nosotros. El Padre envía entonces al Espíritu del Hijo para iluminarnos sobre este privilegio extraordinario: “Como sois hijos, Dios envió a nuestros corazones el Espíritu de su Hijo que clama: “¡Abbá, Padre!”. Así que ya no eres esclavo, sino hijo; y si eres hijo, eres también heredero por voluntad de Dios” (Ga 4, 6-7).

¿Cómo no destacar la originalidad de lo que escribe el Apóstol? Él afirma que es precisamente el Espíritu el que clama: “Abbá, Padre!”. En realidad, el testigo histórico de la paternidad de Dios ha sido el Hijo en el misterio de la encarnación y de la redención. Él nos ha enseñado a dirigirnos a Dios llamándolo “Padre”. Él mismo lo invocaba “Padre mío”, y nos enseñó a invocarle con el dulcísimo nombre

de "Padre nuestro". Sin embargo, san Pablo nos dice que la enseñanza del Hijo debe, en cierto modo, hacerse viva en el alma de quien lo escucha por la guía interior del Espíritu Santo. En efecto, sólo por su obra somos capaces de adorar a Dios en verdad invocándolo "Abbá, Padre".

2. Os escribo estas reflexiones, queridos hermanos en el sacerdocio, de cara al Jueves Santo, mientras os imagino congregados en torno a vuestros Obispos para la Misa crismal. Tengo mucho interés en que, en la comunión de vuestros presbiterios, os sintáis unidos a toda la Iglesia, que está viviendo el año del Padre, un año que preanuncia el final del siglo veinte y, a la vez, del segundo milenio cristiano.

¿Cómo no dar gracias a Dios, en esta perspectiva, al recordar a los numerosos sacerdotes que, en este amplio período de tiempo, han dedicado su existencia al servicio del Evangelio, llegando a veces hasta el supremo sacrificio de la vida? A la vez que, en el espíritu del próximo Jubileo, confesamos los límites y las faltas de las anteriores generaciones cristianas y también las de sus sacerdotes, reconozcamos con alegría que, en el inestimable servicio hecho por la Iglesia al camino de la humanidad, una parte muy importante es debida al trabajo humilde y fiel de tantos ministros de Cristo que, a lo largo del milenio, han actuado como generosos constructores de la civilización del amor.

¡Las grandes dimensiones del tiempo! Aunque el tiempo sea siempre un alejarse del principio, pensándolo bien es simultáneamente una vuelta al principio. Y esto tiene una importancia fundamental. En efecto, si el tiempo fuera sólo un alejarse del principio y no estuviera clara su orientación final —el retorno precisamente del principio—, toda nuestra existencia en el tiempo estaría sin una dirección definitiva. Carecería de sentido.

Cristo, "el Alfa y la Omega [...] Aquél que es, que era y que va a venir" (Ap 1,8), ha orientado y dado sentido al paso del hombre en el tiempo. Él dijo de Sí mismo: "Salí del Padre y he venido al mundo. Ahora dejo otra vez el mundo y voy al Padre" (Jn 16, 28). De este modo, nuestro pasar está iluminado por el hecho de Cristo. Con él pasamos, caminando en la misma dirección tomada por Él: hacia el Padre.

Esto resulta aún más evidente en el Triduum Sacrum, los días santos por excelencia durante los cuales participamos, en el misterio, del retorno de Cristo al Padre a través de su pasión, muerte y resurrección. En efecto, la fe nos asegura que este paso de Cristo al Padre, es decir, su Pascua, no es un acontecimiento que le afecta sólo a Él. Nosotros estamos llamados también a tomar parte en ello. Su Pascua es nuestra Pascua.

Así pues, junto con Cristo, caminamos hacia el Padre. Lo hacemos a través del misterio pascual, reviviendo aquellas horas cruciales durante las cuales, muriendo en la cruz, exclamó: "¡Dios mío, Dios mío! ¿por qué me has abandonado?" (Mc 15, 34), y añadió: "Todo está cumplido" (Jn 19, 30), "Padre, en tus manos pongo mi espíritu" (Lc 23, 46). Estas expresiones evangélicas son familiares a todo

cristiano y, particularmente, a cada sacerdote. Son un testimonio para nuestro vivir y nuestro morir. Al final de cada día, repetimos en la Liturgia de las Horas: “In manus tuas, Domine, commendo spiritum meum”, para prepararnos al gran misterio del tránsito, de la pascua existencial, cuando Cristo, gracias a su muerte y resurrección, nos tomará consigo para ponernos en manos del Padre celestial.

3. “Yo te doy gracias, Padre, Señor de cielo y tierra, porque has escondido estas cosas a los sabios y entendidos, y se las has revelado a la gente sencilla. Sí, Padre, así te ha parecido mejor. Todo me lo ha entregado mi Padre, y nadie conoce al Hijo más que el Padre, y nadie conoce al Padre sino el Hijo, y aquél a quien el Hijo se lo quiera revelar” (Mt 11, 25-27). Sí, sólo el Hijo conoce al Padre. Él, que “está en el seno del Padre” -como escribe san Juan en su Evangelio (1, 18)-, nos ha acercado este Padre, nos ha hablado de Él, nos ha revelado su rostro, su corazón. Durante la Última Cena, a la pregunta del apóstol Felipe: “Muéstranos al Padre” (Jn 14, 8), responde Cristo: “Hace tanto tiempo que estoy con vosotros, ¿y no me conoces, Felipe? [...] ¿No crees que yo estoy en el Padre, y el Padre en mí?” (Jn 14, 9-10). Con estas palabras Jesús da testimonio del misterio trinitario de su generación eterna como Hijo del Padre, misterio que encierra el secreto más profundo de su personalidad divina.

El Evangelio es una continua revelación del Padre. Cuando, a la edad de doce años, Jesús es encontrado por José y María entre los doctores en el Templo, a las palabras de su Madre: “Hijo, ¿por qué nos has tratado así?” (Lc 2, 48), responde refiriéndose al Padre: “¿No sabíais que yo debía estar en la casa de mi Padre?” (Lc 2, 49). Apenas con doce años, tiene ya la conciencia clara del significado de su propia vida, del sentido de su misión, dedicada enteramente desde el primer hasta el último momento “a la casa del Padre”. Esta misión alcanza su culmen en el Calvario con el sacrificio de la Cruz, aceptado por Cristo en espíritu de obediencia y de entrega filial: “Padre mío, si es posible, que pase y se aleje de mí ese cáliz. Pero no se haga lo que yo quiero, sino lo que tú quieres [...] Hágase tu voluntad” (Mt 26, 39.42). Y el Padre, a su vez, acoge el sacrificio del Hijo, ya que tanto ha amado al mundo que le ha dado a su Unigénito, para que el hombre no muera, sino que tenga la vida eterna (cf. Jn 3, 16). En efecto, sólo el Hijo no muere (cf. Jn 3, 16). Ciertamente, sólo el Hijo conoce al Padre y por tanto sólo Él nos lo puede revelar.

4. “Per ipsum, et cum ipso, et in ipso...”. “Por Cristo, con él y en él, a ti, Dios Padre omnipotente, en la unidad del Espíritu Santo, todo honor y toda gloria por los siglos de los siglos”.

Unidos espiritualmente y congregados visiblemente en las iglesias catedrales en este día singular, damos gracias a Dios por el don del sacerdocio. Damos gracias por el don de la Eucaristía, que celebramos como presbíteros. La doxología final del Canon tiene una importancia fundamental en la celebración eucarística. Expresa en cierto modo el culmen del *Mysterium fidei*, del núcleo central del sacrificio eucarístico, que se realiza en el momento en que, con la fuerza del

Espíritu Santo, llevamos a cabo la conversión del pan y del vino en el Cuerpo y Sangre de Cristo, como hizo Él mismo por primera vez en el Cenáculo. Cuando la gran plegaria eucarística llega a su culmen, la Iglesia, precisamente entonces, en la persona del ministro ordenado, dirige al Padre estas palabras: “Por Cristo, con él y en él, a ti, Dios Padre omnipotente, en la unidad del Espíritu Santo, todo honor y toda gloria”. *Sacrificium laudis!*

5. Después que la asamblea con solemne aclamación ha respondido “Amén”, el celebrante entona el “Padre nuestro”, la oración del Señor. La sucesión de estos momentos es muy significativa. El Evangelio cuenta de los Apóstoles que, impresionados por el recogimiento del Maestro en su coloquio con el Padre, le pidieron: “Señor, enséñanos a orar” (Lc 11, 1). Entonces, Él pronunció por primera vez las palabras que serían después la oración principal y más frecuente de la Iglesia y de todos los cristianos: el “Padrenuestro”. Cuando en la celebración eucarística hacemos nuestras, como asamblea litúrgica, estas palabras, cobran una elocuencia particular. Es como si en aquel instante confesásemos que Cristo nos ha enseñado definitivamente y plenamente su oración al Padre cuando la ha ilustrado con el sacrificio de la Cruz.

Es en el contexto del sacrificio eucarístico donde el “Padrenuestro”, recitado por la Iglesia, expresa todo su significado. Cada una de sus invocaciones cobra una especial luz de verdad. En la cruz el nombre del Padre es “santificado” al máximo y su Reino es realizado irrevocablemente; en el “*consummatum est*” su voluntad llega a su cumplimiento definitivo. ¿No es verdad que la petición “perdona nuestras ofensas, como también nosotros perdonamos...”, es confirmada plenamente en las palabras del Crucificado: “Padre, perdónalos porque no saben lo que hacen” (Lc 23, 34)? Además, la petición del pan de cada día se hace aún más elocuente en la Comunión eucarística cuando, bajo la especie del “pan partido”, recibimos el Cuerpo de Cristo. Y la súplica “no nos dejes caer en la tentación, y líbranos del mal”, ¿no alcanza su máxima eficacia en el momento en que la Iglesia ofrece al Padre el precio supremo de la redención y liberación del mal?

6. En la Eucaristía el sacerdote se acerca personalmente al misterio inagotable de Cristo y de su oración al Padre. El sacerdote puede sumergirse diariamente en este misterio de redención y de gracia celebrando la santa Misa, que conserva sentido y valor incluso cuando, por una justa causa, se celebra sin la participación del pueblo, pero siempre y en todo caso por el pueblo y por el mundo entero. Precisamente por su vínculo indisoluble con el sacerdocio de Cristo, el presbítero es el maestro de la oración y los fieles pueden dirigir legítimamente a él la misma petición hecha un día por los discípulos a Jesús: “Enseñanos a orar”.

La liturgia eucarística es por excelencia escuela de oración cristiana para la comunidad. De la Misa se derivan múltiples formas de una sana pedagogía del espíritu. Entre ellas sobresale la adoración del Santísimo Sacramento, que es una prolongación natural de la celebración. Gracias a ella, los fieles pueden hacer una

peculiar experiencia de “permanecer” en el amor de Cristo (cf. Jn 15, 9), entrando cada vez más profundamente en su relación filial con el Padre.

Es precisamente en esta perspectiva que exhorto a cada sacerdote a cumplir con confianza y valentía su cometido de guía de la comunidad en la oración cristiana auténtica. Es un cometido del cual no le es lícito abdicar, aunque las dificultades derivadas de la mentalidad secularizada a veces lo pueden hacer laborioso.

El fuerte impulso misionero que la Providencia, sobre todo mediante el Concilio Vaticano II, ha dado a la Iglesia en nuestro tiempo, interpela de manera particular a los ministros ordenados, llamándolos ante todo a la conversión: convertirse para convertir o, dicho de otro modo, vivir intensamente la experiencia de hijos de Dios para que cada bautizado descubra la dignidad y la alegría de pertenecer al Padre celestial.

7. En el día del Jueves Santo renovaremos, queridos hermanos, las promesas sacerdotales. Con ello deseamos, en cierto modo, que Cristo nos abrace nuevamente con su santo sacerdocio, con su sacrificio, con su agonía en Getsemani y muerte en el Gólgota, y con su resurrección gloriosa. Siguiendo, por así decir, las huellas de Cristo en todos estos acontecimientos de salvación, descubrimos su total apertura al Padre. Y es por esto que en cada Eucaristía se renueva de alguna manera la petición del apóstol Felipe en el cenáculo: “Señor, muéstranos al Padre”, y cada vez Cristo, en el *Mysterium fidei*, parece responder así: “Hace tanto tiempo que estoy con vosotros, ¿y no me conoces, Felipe? [...] ¿No crees que yo estoy en el Padre, y el Padre en mí?” (Jn 14, 9-10).

En este Jueves Santo, queridos sacerdotes del mundo entero, recordando la unción crismal recibida el día de la Ordenación, proclamaremos concordes con sentimiento de renovado reconocimiento:

*Per ipsum, et cum ipso, et in ipso,
est tibi Deo Patri omnipotenti,
in unitate Spiritus Sancti,
omnis honor et gloria
per omnia saecula saeculorum. Amen!*

Vaticano, 14 de marzo, IV Domingo de Cuaresma, del año 1999, vigésimo primero de mi Pontificado.

Juan Pablo II

PONTIFICI CONSELL PER ALS LAICS LA DIGNITAT DE L'ANCIÀ I LA SEVA MISSIÓ EN L'ESGLÉSIA I EN EL MÓN (*)

INTRODUCCIÓ

Les conquestes de la ciència i els consegüents progressos de la medicina han contribuït de manera decisiva, els últims decennis, a allargar la durada mitjana de la vida humana. L'expressió "tercera edat" abraça ara una considerable llenca de la població mundial: persones que surten dels circuits productius, tenint encara grans recursos i capacitats de participació al bé comú. A aquesta multitud de "young old" ("ancians joves", com els defineixen les noves categories de la vellesa fixades pels demògrafs, que en circumscriuen l'edat dels 65 als 75 anys) s'afegeix la dels "oldest old" ("l'ancià més ancià", que superen els 75 anys), una quarta edat, els rengles dels quals són destinats a esdevenir cada vegada més nodrits (1).

L'allargament de la durada mitjana de la vida, per un costat, i el descens a vegades dramàtic de la natalitat (2), per l'altre, han originat una transició demogràfica sense precedents, que veu literalment capgirada la piràmide de les edats de com es presentava encara no fa cinquanta anys: en creixuda constant el nombre dels ancians, en constant descens el dels joves. Iniciat durant els anys seixanta en els països de l'hemisferi Nord, el fenomen toca actualment també els de l'hemisferi Sud, en els quals el procés d'envelliment és encara més ràpid.

Aquesta mena de "revolució silenciosa", que va força més enllà de les dades demogràfiques, planteja problemes d'ordre social, econòmic, cultural, psicològic i espiritual, l'abast dels quals ja fa temps que és objecte de puntual atenció per part de la comunitat internacional. Ja el 1982 -durant l'Assemblea mundial sobre els problemes de l'envelliment de la població convocada per les Nacions Unides i celebrada a Viena, Àustria, entre el 26 de juliol i el 6 d'agost- s'elaborà un Pla internacional d'acció, que continua essent un punt de referència a nivell mundial. Ulteriors estudis havien portat després a la definició de divuit Principis de les Nacions Unides per als ancians (agrupats en cinc veus: independència, participació, atencions, realització personal, dignitat) (3) i a la decisió de dedicar als ancians una Diada mundial, la data de la qual fou fixada a l'1 d'octubre de cada any.

La resolució de l'ONU de declarar el 1999 Any internacional dels ancians i la mateixa tria del tema "Vers una societat per a totes les edats" confirmen aquest interès. "Una societat per a totes les edats -ha afirmat el secretari general Kofi Annan en el seu missatge per a la Diada mundial dels ancians 1998- és una societat que, en comptes de fer caricatura dels ancians com a malalts i jubilats, els considera en canvi agents i beneficiaris del desenvolupament". Una societat multigeneracional, doncs, compromesa en la creació de condicions de vida aptes per a afavorir la realització del gran potencial de la tercera edat.

La Santa seu -que aprecia l'intent de posar els fonaments d'una organització inspirada en la solidaritat, en la qual cada generació aporta la pròpia contribució en

unitat amb els altres- desitja col.laborar a l'Any internacional dels ancians, fent sentir la veu de l'Església tant en l'àmbit de la reflexió com en el de les opcions operatives.

Recordant el respecte de la dignitat i dels drets fonamentals de la persona anciana, i amb la convicció que els ancians tenen encara molt a dir i poden encara donar molt a la vida de la societat, desitja que la qüestió sigui afrontada amb viu sentit de responsabilitat per part de tots: individus, famílies, associacions, governs i organitzacions internacionals segons les competències i els deures de cadascú, i en conformitat amb el principi importantíssim de la subsidiarietat. Només així, en efecte, es podrà assolir el fi de garantir a l'ancià condicions de vida cada vegada més humanes i donar valor al seu insubstituïble paper en una societat en continu i ràpid canvi econòmic i cultural. Només així es podran emprendre, d'una manera orgànica, iniciatives adreçades a incidir sobre disposicions sòcio-econòmico-educatives per a fer accessibles a tots els ciutadans, sense discriminacions, els recursos necessaris per a satisfer necessitats antigues i noves, per a assegurar l'efectiva tutela dels drets, per a restituir raons de confiança i d'esperança, de participació activa, de pertinença a qui ha estat allunyat dels circuits de la convivència humana.

L'atenció i el compromís de l'Església pels ancians no daten d'avui. Aquests han estat destinataris de la seva missió i de la seva cura pastoral a través dels segles i en les més variades circumstàncies. La caritat cristiana ha abraçat llurs necessitats, bo i suscitant les obres més diverses al servei dels ancians, sobretot gràcies a la iniciativa i a la sol.licitud de congregacions religioses i d'associacions laicals. I el magisteri eclesial, en comptes de considerar la qüestió com un pur problema d'assistència i de beneficència, sempre ha subratllat la importància primària de la valoració de les persones de cada edat, bo i demanant a tothom de procurar que no quedessin dispersades la riquesa humana i espiritual i les reserves d'experiència i de consell acumulades en el curs de vides senceres. N'és un exemple el fet que, adreçant-se a prop de vuit mil ancians rebuts en audiència el 23 de març de 1984, Joan Pau II deia: "No us deixeu sorprendre per la temptació de la solitud interior. Malgrat la complexitat dels vostres problemes [...], les forces que progressivament s'aflebeixen i malgrat les insuficiències de les organitzacions socials, els retards de la legislació oficial, les incomprensions d'una societat egoista, vosaltres no sou ni heu de sentir-vos al marge de la vida de l'Església, elements passius d'un món en excés de moviment, sinó subjectes actius d'un període humanament i espiritualment fecund de l'existència humana. Teniu encara una missió a complir, una contribució a donar" (4).

La situació actual -des de molts punts de vista inèdita- interpel.la tanmateix l'Església a procedir a una revisió de la pastoral de la tercera i de la quarta edat. La recerca de formes i mètodes nous, més d'acord amb llurs necessitats i llurs expectatives espirituals, i l'elaboració d'itineraris pastorals arrelats en el camp de la defensa de la vida, del seu significat i del seu destí semblen efectivament ser una

condició imprescindible per a estimular els ancians a aportar llur contribució a la missió de l'Església, i per a ajudar-los a obtenir un particular ajut espiritual de llur activa participació a la vida de la comunitat eclesial.

Aquest és, a grans trets, el context dintre el qual se situa el present document del Pontifici Consell per als laics. A la seva elaboració ha contribuït un grup de treball constituït per representants de la Secretaria d'Estat i de diversos dicasteris de la Cúria romana i també per responsables de realitats eclesials (moviments, associacions, congregacions religioses) amb llarga experiència en el món de la tercera edat. Posant-lo a disposició de Conferències episcopals, bisbes i sacerdots, religiosos i religioses, moviments i associacions, joves, adults i ancians mateixos, el Pontifici Consell per als laics -designat com a "punt focal" de la coordinació de les activitats de la Santa Seu per a l'Any internacional dels ancians- té confiança que serveixi d'estímul a la reflexió i al compromís de cadascú.

I. SENTIT I VALOR DE LA VELLESA

Les expectatives d'una longevitat viscuda en condicions de salut millors respecte al passat, la perspectiva de poder cultivar interessos vinculats a un més elevat grau d'instrucció de les persones, el fet que la vellesa ja no sigui sempre sinònim de dependència i que, per tant, no perjudiqui la qualitat de la vida no semblen bastar per fer acceptar un període de l'existència, en el qual molts contemporanis nostres veuen exclusivament una inevitable i feixuga fatalitat.

En efecte, avui està molt difosa la imatge de la tercera edat com a fase de davallada en què la insuficiència humana i social és donada per descomptat. Això, però, és un estereotip que no explica una condició que en la realitat dels fets és molt més diversificada, perquè els ancians no són un grup humà homogeni i la vellesa és viscuda de maneres molt diverses. Hi ha una categoria de persones que -capaces de copsar el significat que aquesta té en l'arc de l'existència humana- la viuen no sols amb serenitat i dignitat, sinó com una època de la vida que ofereix noves oportunitats de creixement i de compromís. I hi ha una altra categoria -als nostres dies precisament molt nombrosa- per a la qual la vellesa és un trauma. Es tracta de persones que davant el propi envelliment prenen actituds que van de la resignació passiva al refús desesperat. Persones que, tancant-se en elles mateixes i posant-se al marge de la vida, inicien el procés de la pròpia degradació física i mental.

Es pot, doncs, afirmar, que els rostres de la tercera i de la quarta edat són tants com els ancians i, que cada persona prepara la manera de viure la pròpia vellesa al llarg de tota la vida. En aquest sentit, la vellesa creix amb nosaltres. I la qualitat de la nostra vellesa dependrà sobretot de la nostra capacitat de copsar-ne el sentit i el valor tant en el pla purament humà com en el pla de la fe. Per això cal situar la vellesa en un precís disseny de Déu que és amor, vivint-la com una etapa del camí a través del qual Crist ens condueix a la casa del Pare (cf. Jn 14, 2). Només a la llum de la fe, forts de l'esperança que no defrauda (cf. Rm 5, 5), serem efectivament capaços de viure-la com a do i com a tasca, de manera veritablement

cristiana. És el secret de la joventut de l'esperit, que es pot cultivar malgrat el pas dels anys. Linda, una dona que ha viscut 106 anys, ha deixat un bellíssim testimoniatge en aquest sentit. En ocasió del seu 101 aniversari, confiava a una amiga: "Ara tinc 101 anys, però sóc forta, saps? Físicament tinc algun impediment, però espiritualment ho faig tot, no em faig impedir per les coses físiques, no les escolto. No visc la vellesa perquè no escolto la meva vellesa: aquesta avança sola, però jo no m'hi fixo. L'única manera de viure-la bé es viure-la en Déu".

Corregir l'actual representació de la vellesa és, doncs, un compromís cultural i educatiu que ha d'implicar totes les generacions. Hi ha una responsabilitat envers els ancians d'avui que són ajudats a copsar el sentit de llur edat, apreciand-ne els recursos i defugint la temptació del refús, de l'autoaïllament, de la resignació a un sentiment d'inutilitat, de la desesperació. I hi ha una responsabilitat envers les generacions futures: la de preparar un context humà, social i espiritual en el qual cada persona pugui viure amb dignitat i plenitud aquesta etapa de la vida.

En el seu missatge a l'Assemblea mundial sobre els problemes de l'envelliment de la població, Joan Pau II afirmava: "La vida és un do de Déu als homes creats per amor a imatge i semblança seva. Aquesta comprensió de la sagrada dignitat de la persona humana porta a donar valor a totes les etapes de la vida. És una qüestió de coherència i de justícia. És, en efecte, impossible donar de debò valor a la vida d'un ancià si no es dóna de debò valor a la vida d'un infant des del moment de la seva concepció. Ningú no sap fins on es podria arribar si la vida ja no fos respectada com un bé inalienable i sagrat" (5).

La construcció de l'anelhada societat multigeneracional valdrà només si per fonamentar-la hi ha el respecte per la vida en totes les seves fases. La presència de tants ancians en el món contemporani és un do, una riquesa humana i espiritual nova. Un signe del temps que, si és del tot entès i acollit, pot ajudar l'home d'avui a retrobar el sentit de la vida, que va força més enllà dels significats contingents que li són atribuïts pel mercat, per l'Estat i per la mentalitat dominant.

La contribució d'experiència que els ancians poden aportar al procés d'humanització de la nostra societat i de la nostra cultura és més que mai valuosa i buscada, tot valorant aquells que podrem definir carismes propis de la vellesa:

- La gratuïtat. La cultura dominant mesura el valor de les nostres accions segons els paràmetres d'una eficiència que ignora la dimensió de la gratuïtat. L'ancià, que viu el temps de la disponibilitat, pot aportar a l'atenció d'una societat massa ocupada l'exigència d'abatre els dics d'una indiferència que envileix, descoratja i atura el flux dels impulsos altruistes.

- La memòria. Les generacions més joves van perdent el sentit de la història i amb això la pròpia identitat. Una societat que minimitza el sentit de la història oblida la tasca de la formació dels joves. Una societat que ignora el passat corre el risc de repetir-ne més fàcilment els errors. La caiguda del sentit històric és imputable també a un sistema de vida que ha allunyat isolat els ancians, tot obstaculitzant el diàleg entre les generacions.

- L'experiència. Avui vivim en un món en el qual les respostes de la ciència i de la tècnica semblen haver suplantat la utilitat de l'experiència de vida acumulada pels ancians en el curs de tota l'existència. Aquesta mena de barrera cultural no ha de descoratjar les persones de la tercera i de la quarta edat, perquè tenen moltes coses a dir a les joves generacions, moltes coses a compartir amb elles.

- La interdependència. Ningú no pot viure per ell sol, però l'individualisme i el protagonisme difosos oculten aquesta veritat. Els ancians, amb llur recerca de companyia, impugnen una societat en la qual els més febles són sovint abandonats a si mateixos, tot cridant l'atenció sobre la natura social de l'home i sobre la necessitat de refer la xarxa de les relacions interpersonals i socials.

- Una visió més completa de la vida. La nostra vida és dominada per la pressa, per l'agitació, no rarament per la neurosi. I una vida distreta negligeix els interrogants fonamentals sobre la vocació, la dignitat, el destí de l'home. La tercera edat és també l'edat de la simplicitat, de la contemplació. Els valors afectius, morals i religiosos viscuts pels ancians són un recurs indispensable per a l'equilibri de les societats, de les famílies, de les persones. Aquests van des del sentit de responsabilitat a l'amistat, de la no recerca del poder a la prudència de judici, a la paciència, a la saviesa, de la interioritat al respecte de la creació, a l'edificació de la pau. L'ancià accepta bé la superioritat del "ser" sobre el "fer" i sobre el "tenir". Les societats humanes seran millors si sabran beneficiar-se dels carismes de la vellesa.

II. L'ANCIÀ EN LA BÍBLIA

Per comprendre a fons el sentit i el valor de la vellesa convé obrir la Bíblia. Només la llum de la Paraula de Déu, en efecte, ens fa capaços de sondejar la plena dimensió espiritual, moral i teològica d'aquesta etapa de la vida. Com a estímul per a repensar el significat de la tercera i de la quarta edat proposem per això, a continuació, alguns principis bíblics acompanyats d'observacions o reflexions sobre els reptes que les acompanyen en la societat contemporània.

Honora la persona del vell (Lv 19, 32)

L'estima per l'ancià en les Escripures es transforma en llei: "Alça't davant el qui té els cabells blancs, [...] i tem el teu Déu" (ibid.). I encara: "Honora el pare i la mare" (Dt 5, 16). Una delicadíssima exhortació a favor dels pares, especialment en llur edat senil, es troba en el tercer capítol de Siràcida (vv. 1-16), que acaba amb una afirmació de particular gravetat: "El qui abandona el pare és com un blasfem, el qui insulta la mare és maleït pel Senyor". Convé, treballar per contenir la tendència, avui difosa, a ignorar els ancians, a marginalar-los, "educant" les noves generacions a l'abandó: joves, adults i ancians tenen necessitat els uns dels altres.

Els nostres pares ens han contat l'obra acomplerta als seus dies en els temps antics (Sl 43 [44], 2)

Les històries dels patriarques són particularment eloqüents a propòsit d'això. Quan Moisès viu l'experiència de l'esbarzer ardent, Déu se li presenta així: "Jo sóc el Déu del teu pare, el Déu d'Abraham, el Déu d'Isaac, el Déu d'Isaac, el Déu de Jacob" (Ex 3, 6). Déu vincula el propi nom als grans vells que representen la legitimitat i la garantia de la fe d'Israel. El fill, el jove troba -o millor, podríem "rep"- Déu sempre i només dels pares, dels ancians. En el passatge citat abans, per a cada patriarca hi ha l'expressió "el Déu de...", per significar que cadascun d'ells feia la pròpia experiència de Déu. I aquesta experiència, que era el llegat dels ancians, era també la raó de llur joventut interior i de llur serenitat davant la mort. Paradoxalment, és l'ancià el qui transmet el que ha rebut per tal de dibuixar el present: en un món que enalteix una eterna joventut sense memòria i sense futur, aquest fet fa reflexionar.

Encara donaran fruit a la vellesa (Sl 91 [92], 15)

El poder de Déu pot revelar-se a l'edat senil, àdhuc quan està marcada per límits i dificultats. "Déu ha escollit allò que en el món és feble per confondre els forts, Déu ha escollit allò que en el món és innoble i menyspreat i allò que no és res per reduir a no res les coses que són, perquè cap home no pugui gloriar-se davant Déu" (1 Co 1, 27-28). El disseny de salvació de Déu es realitza igualment en la fragilitat dels cossos que ja no són joves, febles, estèrils i impotents. Així del si estèril de Sara i del cos centenari d'Abraham neix el poble escollit (cf. Rm 4, 18-20). I del si estèril d'Elisabet i d'un vell carregat d'anys, Zacaries, neix Joan Baptista, precursor del Crist. També quan la seva vida assumeix els trets de la feblesa, l'ancià té, doncs, motiu de considerar-se instrument de la història de la salvació: "Saciaré el seu desig de llarga vida i fruità de la meva salvació" (Sl 90 [91], 16), promet el Senyor.

Recorda't del teu creador els dies de la teva joventut, abans que vinguin els dies tristos i arribin els anys dels quals hauràs de dir: "No sento cap gust" (Qo 12, 1)

Aquesta aproximació bíblica a la vellesa colpeix per la seva objectivitat que desarma. A més, com recorda el salmista, la vida passa en un buf i no sempre és lleu i sense dolor: "Ni que visquéssim setanta anys, i els més forts fins als vuitanta, al capdavall són de fatigues inútils, escolen de pressa i ens n'anem volant" (Sl 89 [90], 10). Les paraules del Cohèlet -que fa una llarga descripció, amb imatges simbòliques-, pinten un retrat amarg de la vellesa. L'Escriptura invita aquí a no fer-se il·lusions sobre una edat que reserva desencisos, problemes, sofrances. I invita a mirar Déu durant tota l'existència perquè és el punt d'arribada vers el qual cal dirigir-se sempre, però sobretot en el moment de la por que ens ve d'una vellesa viscuda com un naufragi.

Abraham expirà i morí ple de cabells blancs [...], ple de dies, i es reuní amb els seus avantpassats (Gn 25, 7)

Aquest passatge bíblic té una gran actualitat. El món contemporani ha extraviat la veritat sobre el significat i el valor de la vida humana, impresa per Déu des del començament en la consciència de l'home, i amb ella el sentit ple de la vellesa i de la mort. Avui, la mort ha perdut el seu caràcter sagrat, el seu significat d'acompliment. Ha esdevingut tabú, es fa tot perquè passi inobservada, perquè no destorbi. També el seu escenari ha canviat: sobretot si un és ancià, cada vegada menys mor a casa i cada vegada més en un hospital o en un institut, separat de la pròpia comunitat humana. Han disminuït sobretot a la ciutat els moments rituals del condol, moltes formes de pietat. L'home d'avui, com anestesiat davant les quotidianes representacions mediàtiques de la mort, ho fa tot per evitar de mesurar-se amb una realitat que li procura pertorbació, angoixa, por. Inevitablement llavors, davant la pròpia mort sovint es troba sol. Però el Fill de Déu fet home, a la creu, ha capgirat el significat de la mort, obrint al creient les portes de l'esperança: "Jo sóc la resurrecció i la vida; qui creu en mi, no morirà eternament" (Jn 11, 25-26). A la llum d'aquestes paraules, la mort -ja no és condemna, ja no és irracional conclusió de la vida en el no res- es revela com el temps de l'esperança viva i certa de l'encontre cara a cara amb el Senyor.

Ensenyeu-nos a comptar els nostres dies, per adquirir la saviesa del cor (Sl 89 [90], 12)

Un dels "carismes de la vellesa", segons la Bíblia, és el seny, però el seny no és prerrogativa automàtica de l'edat. És un do de Déu que l'ancià ha d'acollir i proposar-se com a meta, per aconseguir aquella saviesa del cor que permet de saber "comptar els [propis] dies", és a dir, de viure amb sentit de responsabilitat el temps que la Providència concedeix a cadascú. Nucli d'aquesta saviesa és el descobriment del sentit més profund de la vida humana i del destí transcendent de la persona de Déu. I si això és important per al jove, ho és encara més per a l'ancià, cridat a orientar la pròpia vida no perdent mai de vista la "sola cosa necessària" (cf. Lc 10, 42).

En vós, m'emparo, Senyor; que no en tingui un desengany (Sl 70 [71], 1)

Aquest salm, que destaca per la seva bellesa, és només una de tantes pregàries d'ancians que es troben a la Bíblia i que testimonien els sentiments religiosos de l'ànima davant el Senyor. La pregària és camí ral per a la comprensió de la vida segons l'esperit, pròpia de les persones ancianes. La pregària és un servei, és un ministeri que els ancians poden accomplir pel bé de tota l'Església i del món. També els ancians més malalts o els obligats a la immobilitat poden pregar. La pregària és llur força, la pregària és llur vida. A través de la pregària participen en els colors i en les joies dels altres, poden trencar el cercle de l'isolament, sortir de llur condició d'impotència. El de la pregària és un discurs central, que toca igualment la qüestió

de com un ancià pot esdevenir contemplatiu. Un ancià reduït a l'extrem, en el seu llit, esdevé com un monjo, un ermità, i amb la seva pregària pot abraçar el món. Sembla impossible que una persona que ha viscut tota la vida en termes d'activitat pugui esdevenir contemplativa. I amb tot hi ha moments de la vida en què es desenvolupen obertures, que són en benefici de tota la comunitat humana. I la pregària és l'obertura per l'excel·lència, perquè "no hi ha renovació, àdhuc social, que no parteixi de la contemplació. L'encontre amb Déu en la pregària posa en els plecs de la història una força [...] que toca els cors, els indueix a la conversió i a la renovació, i precisament en això esdevé una poderosa força històrica de transformació de les estructures socials" (6).

III. PROBLEMES DELS ANCIANS: PROBLEMES DE TOTS

Marginació

Entre els problemes que sovint viuen els ancians d'avui, un -potser més que els altres- atempta contra la dignitat de la persona: la marginació. El desenvolupament d'aquest fenomen, relativament recent, ha trobat terreny fèrtil en una societat que ho fixa tot en l'eficàcia i en la imatge llampant d'un home eternament jove, exclou dels propis "cercles de relació" el qui no té aquests requisits.

Responsabilitats institucionals burlades i consegüents deficiències socials, la pobresa o una dràstica reducció de la renda i dels recursos econòmics aptes per a garantir una vida decorosa i la possibilitat de fruit de cures adequades, l'allunyament més o menys progressiu de l'ancià del propi ambient social i de la família són els factors que posen molts ancians als marges de la comunitat humana i de la vida cívica.

La dimensió més dramàtica d'aquesta marginació és la manca de relacions humanes, que fa conèixer a la persona anciana el sofriment, no sols de l'allunyament, sinó de l'abandó, de la solitud, de l'isolament. Amb els contactes interpersonals i socials que disminueixen vénen a més a marcar estímuls, informacions, instruments culturals. Els ancians, experimentant la impotència de canviar la pròpia situació perquè, impossibilitats a participar als processos decisionals que els afecten ja sigui com a persones ja sigui com a ciutadans, acaben perdent el sentit de pertinença a la comunitat de la qual són membres.

El problema afecta tothom i és la societat, en les seves diverses instàncies, qui ha d'intervenir per assegurar una efectiva tutela, igualment jurídica, d'aquella part no mínima de població que viu en estat d'emergència socio-econòmic-formativa.

Assistència

Encara avui, per tenir cura i assistir els ancians malalts, no autosuficients, sense família o amb escassos mitjans econòmics, es recorre -i cada vegada més- al sistema de l'assistència institucionalitzada. Però l'aïllament pot traduir-se en una mena de segregació de la persona del context civil. Algunes opcions socioassistencials i les institucions que en derivén, comprensibles en un passat pel

divers context social i cultural, són ara superades i en contrast amb una nova sensibilitat humana. Una societat conscient dels propis deures envers les generacions més ancianes, que han contribuït a edificar el seu present, ha de saber crear institucions i serveis apropiats. Allí on és factible, cal garantir als ancians la possibilitat de romandre en llur ambient gràcies a intervencions de suport, com ara assistència domiciliària, hospitals de dia, centres diürns, etc.

En aquest marc, no està fora de lloc una referència a les residències per a ancians. Pel fet mateix d'hostajar persones que han hagut de deixar la pròpia casa, els és demanat cada vegada més de respectar l'autonomia i la personalitat de cadascú, de garantir a cadascú la possibilitat de desplegar activitats lligades als propis interessos, de prestar totes les cures demanades per l'edat que avança, tot donant a aquest acolliment una dimensió al màxim familiar possible.

Formació i ocupació

La mentalitat actual tendeix a lligar estretament formació i activitat laboral. Aquí rau el motiu de la manca de programes de formació per a la tercera edat. En una època en què "training" i actualització constants són condició indispensable per a sortir al pas amb la ràpida evolució de les tecnologies i obtenir-ne beneficis també d'ordre material, els ancians -el saber dels quals ja no es pot posar en el mercat del treball- es veuen exclosos de les polítiques d'educació permanent. Cosa que desatén llur creixent demanda i llurs expectatives en aquest sentit.

La separació del món del treball i de tot el que li està relacionat arriba avui d'una manera brusca, poc flexible, i només molt rarament coincideix amb els temps i les modalitats escollides per les persones interessades. Moltes de les quals sovint per compensar pensions insuficients, si no inexistents, cerquen després en va una ocupació. Convé satisfer aquesta necessitat de seguretat proporcionant oportunitats que, en donar als ancians la possibilitat de fer alguna cosa, els permetin igualment d'expressar la pròpia creativitat i de desenvolupar la dimensió espiritual de llur vida.

Sembla ja provat que la jubilació obligatòria provoca un procés de senilitat precoç, allí on es desplega d'una activitat més enllà de l'edat de jubilació exerciria un efecte benèfic sobre la mateixa qualitat de vida. El temps lliure de què disposen els ancians és, doncs, el primer recurs a prendre en consideració per restituir-los un paper actiu, tot afavorint-ne l'accés a les noves tecnologies, el comprís en treballs socialment útils, l'obertura a experiències de servei i de voluntariat.

Participació

És una dada de fet que, quan en tenen l'oportunitat, els ancians participen activament a la vida social, tant en el pla civil com en el cultural i associatiu. Ho confirmen els nombrosos llocs de responsabilitat ocupats per jubilats, per exemple en el voluntariat, i llur pes polític gens menyspreable. Convé rectificar les

esbiaixades representacions de l'ancià, els prejudicis i les desviacions de comportament que als nostres dies n'han perjudicat la figura.

Els ancians han d'estar en situació d'influir les polítiques que afecten llur vida, però també la de la societat en general, i això mitjançant organitzacions de categoria i representacions polítiques i sindicals. És, doncs, encoratjada la creació d'associacions de persones ancianes i són sostingudes les ja existents que, com ha desitjat Joan Pau II, "han de ser reconegudes pels responsables de la societat com a expressió legítima de la veu dels ancians, i sobretot dels ancians més desheretats" (7).

Per contenir la cultura de la indiferència, l'individualisme exasperat, la competitivitat i l'utilitarisme que avui amenacen tots els àmbits del consorci humà, i conjurar tota secessió entre les generacions, cal fer madurar una nova mentalitat, un nou costum, una nova manera de ser, una nova cultura. Cal aconseguir un benestar i una justícia social que no manquin l'objectiu de la centralitat de la persona humana i de la seva dignitat.

IV. L'ESGLÉSIA I ELS ANCIANS

"La vida dels ancians [...] ajuda a fer llum sobre l'escala dels valors humans; fa veure la continuïtat de les generacions i meravellosament demostra la interdependència del poble de Déu" (8). L'Església es de fet el lloc on les diverses generacions són cridades a compartir el projecte d'amor de Déu en una relació de recíproc intercanvi dels dons de què cadascú és ric per gràcia de l'Esperit Sant. Un intercanvi en el qual els ancians porten valors religiosos i morals que representen un ric patrimoni espiritual per a la vida de les comunitats cristianes, de les famílies i del món.

La pràctica religiosa ocupa un lloc de relleu en la vida de les persones ancianes. La tercera edat sembla afavorir una obertura particular a la transcendència. Per confirmar-ho hi ha, entre altres coses, llur assídua i nodrida participació a les assemblees litúrgiques; els canvis inesperats de molts ancians que tornen a apropar-se a l'Església després de molts anys d'allunyament; l'espai important reservat a la pregària, que representa una contribució preciosa al capital espiritual de pregàries i de sacrificis pel qual l'Església assoleix abundantment i que és novament valorat al si de les comunitats eclesials i de les famílies.

Sovint viscuda d'una manera simple, però no per això menys profunda, la religiositat de les persones ancianes d'ambdós sexes -determinada igualment per la intensitat major o menor amb què la fe ha estat viscuda en les precedents etapes de la vida- és bastant diferenciada.

A vegades, aquesta està marcada per un cert fatalisme: llavors el sofriment, les limitacions, les malalties, les pèrdues lligades a aquesta fase de la vida són vistes com signes d'un Déu que ja no és benèvol, sinó més aviat viscudes com a càstigs de Déu. La comunitat eclesial té la responsabilitat de purificar aquest fatalisme, tot fent evolucionar la religiositat de l'ancià i restituint un horitzó d'esperança a la seva fe.

En aquesta obra, la catequesi té el paper primordial de diluir la imatge d'un Déu de temor i de guiar l'ancià a descobrir el Déu d'amor. La familiaritat amb les Escripures, l'aprofundiment dels continguts de la nostra fe, la meditació sobre la mort i resurrecció de Crist ajudaran l'ancià a superar una concepció retributiva de la relació amb Déu, que res no té a veure amb el seu amor de Pare. Participant a la pregària litúrgica i sacramental de la comunitat cristiana i compartir-ne la vida, l'ancià comprendrà cada vegada més que el Senyor no és impassible davant el dolor de l'home ni davant la seva personal fatiga de viure.

És deure de l'Església anunciar als ancians la bona notícia de Jesús que se'ls revela com es revelà a Simeó i Anna, els conforta amb la seva presència, els fa fruir interiorment per a l'acompliment d'expectacions i promeses que ells han sabut mantenir vives en el cor (cf. Lc 2, 25-38).

És deure de l'Església oferir als ancians la possibilitat de trobar-se amb Crist, ajudant-los a descobrir el significat de llur baptisme, per mitjà del qual han estat sepultats conjuntament amb Crist en la mort "perquè com Crist fou ressuscitat dels morts per mitjà de la glòria del Pare, així [també ells poden] caminar en una vida nova" (Rm 6, 4) i trobar en ell el sentit del propi present i del propi futur. L'esperança, en efecte, enfonsa les arrels en la fe en aquesta presència de l'Esperit de Déu, "el qui ha ressuscitat Jesucrist dels morts" i donarà la vida també als nostres cossos mortals (cf. ibid. 8, 11). La consciència del nou naixement del baptisme fa que en el cor de la persona anciana no esvaneixi l'estupor de l'infant davant el misteri de l'amor de Déu manifestat en la creació i en la redempció.

És deure de l'Església fer prendre als ancians viva consciència de la tasca que també ells han de transmetre al món l'Evangelí de Crist, revelant a tothom el misteri de la seva perenne presència en la història. I fer-los conscients de la responsabilitat que deriva de ser testimonis privilegiats -per la comunitat humana i cristiana- de la fidelitat de Déu, que manté sempre les promeses fetes a l'home.

La pastoral d'evangelització o de nova evangelització de l'ancià ha de mirar pel creixement de l'espiritualitat pròpia d'aquesta edat, és a dir, l'espiritualitat d'aquell continu renaixement que Jesús mateix indica a l'ancià Nicodem, invitant-lo a no deixar-se estancar per la seva vellesa, sinó a obrir-se al do de l'Esperit, per renéixer a una vida sempre nova, plena d'esperança, perquè "el qui ha nascut de la carn és carn i el qui ha nascut de l'Esperit és Esperit" (Jn 3, 6).

A tots els seus deixebles, en totes les fases de la vida, Crist adreça la crida a la santedat: "Sigueu, doncs, perfectes, com el vostre Pare celestial és perfecte" (Mt 5, 48). També els ancians, malgrat el pas dels anys que corre el risc d'apagar impulsos i entusiasmes, han de sentir-se per això més que mai interpel·lats a mesurar-se amb els atraients horitzons de la santedat cristiana: el cristià no ha de deixar que l'apatia i el cansament aturin el seu camí espiritual.

Aquesta obra pastoral comporta la necessitat de formar sacerdots, agents i voluntaris -joves, adults, ancians mateixos- que, rics en humanitat i espiritualitat, tinguin la capacitat d'apropar les persones de la tercera i de la quarta edat i de

satisfereix les expectatives, sovint molt individualitzades, d'ordre humà, social, cultural i espiritual.

Dels ancians i de llurs exigències espirituals han de tenir en compte també els diversos sectors de la pastoral especialitzada: des de la pastoral familiar -que no pot passar per alt llur relació amb la família no sols en el pla dels serveis sinó també en el de la vida religiosa- a la pastoral social, a la dels agents sanitaris.

Indispensable en l'obra pastoral és l'aportació dels ancians mateixos que, de llur riquesa de fe i de vida poden obtenir coses noves i coses antigues per a profit no sols propi sinó de tota la comunitat. Lluny de ser subjectes passius de la cura pastoral de l'Església, els ancians són insubstituïbles apòstols, sobretot entre la gent de la seva edat, perquè ningú millor que ells no coneix els problemes i la sensibilitat d'aquesta fase de la vida humana. Una importància particular adquireix avui l'apostolat dels ancians entre els ancians en forma de testimoniatge de vida. Als nostres temps, com va escriure Pau VI en l'Evangelii nuntiandi, hom "escolta més [...] els testimonis que els mestres, i si escolta els mestres ho fa perquè són testimonis" (n. 41). No és secundari, doncs, saber mostrar concretament que, quan és viscuda en la fe, aquesta etapa de la vida té tota la bellesa del significat profund que aquesta adquireix en l'arc de l'existència humana. I no és secundari l'anunci directe de la paraula de Déu de l'ancià a l'ancià, i de l'ancià a les generacions dels fills i dels néts.

Amb la paraula i la pregària, però igualment amb les renúncies i els sofriments que l'edat avançada comporta, els ancians sempre han estat i són encara eloqüents testimonis i comunicadors de la fe en les comunitats cristianes i en les famílies. A vegades, en condicions de veritable persecució. Com ha estat el cas, per exemple, en els règims totalitaris ateus del socialisme real en el segle vintè. Qui no ha sentit parlar de les "babuske" russes? Les àvies que, durant llargs decennis en els quals tota expressió de fe equivalia a una activitat criminal, van ser capaces de mantenir viva la fe cristiana transmetent-la a les generacions dels descendents. I gràcies a llur coratge en els països excomunistes la fe no ha desaparegut completament i avui hi ha un enllaç, encara que sigui mínim, per a la nova evangelització. L'Any de l'ancià ofereix una ocasió preciosa per a recordar aquestes extraordinàries figures d'ancians -homes i dones- i llur silenciós però heroic testimoniatge. No sols l'Església, sinó també la civilització humana, els deu molt.

Un paper important en la promoció de l'activa participació dels ancians a l'obra d'evangelització és avui el de les associacions i dels moviments eclesials, "un dels dons de l'Esperit [a l'Església del] nostre temps" (9). En les diverses associacions presents en les nostres parròquies molts ancians ja han trobat un camp prou fèrtil per a llur formació, llur compromís i llur apostolat, i han esdevingut veritables protagonistes a l'interior de la comunitat cristiana. I no manquen, associacions, grups i comunitats més específicament operants en el món de la tercera edat. Gràcies a llurs carismes, totes aquestes realitats creen ambients de comunió entre les diverses generacions i un clima espiritual que ajuda els ancians a mantenir impuls i juvenesa espiritual.

V. ORIENTACIONS PER A UNA PASTORAL DELS ANCIANS

Compartint “les joies i les esperances, les tristeses i les angoixes dels homes d’avui” (10), l’Església –a més de prodigar-se amb materna sol·licitud envers ells mitjançant intervencions assistencials i caritatives– demana a les persones ancianes de continuar llur missió evangelitzadora, no sols possible i obligada també en aquesta edat, sinó feta en certa manera específica i original per aquesta mateixa edat.

En l’Exhortació apostòlica postsinodal *Christifideles laici* sobre la vocació i la missió dels laics, Joan Pau II, adreçant-se als ancians, escriu: “La cessació (...) de l’activitat professional i laboral (obre) Déu un espai nou a la (vostra) tasca apostòlica. És una tasca a assumir superant amb decisió la temptació de refugiar-se nostàlgicament en un passat que no retorna més o de defugir un compromís present per les dificultats trobades en un món per les contínues novetats: i prenent cada vegada més clara consciència que el propi paper en l’Església i en la societat no coneix (...) parades a causa de l’edat, sinó que coneix només modes nous. (...) L’ingrés a la tercera edat ha de ser considerat un privilegi: no sols perquè no tots tenen la sot d’arribar a aquesta meta, sinó també i sobretot perquè aquest és el període de les possibilitats concretes de reconsiderar millor el passat, de conèixer i viure més profundament el misteri paqual, d’esdevenir exemple en l’Església a tot el poble de Déu” n.48).

La comunitat eclesial, per part seva és cridada a respondre a les expectatives de participació dels ancians valorant el “do” que aquests representen com a testimonis de la tradició de fe (cf. Sl 44,2; Ex 12, 26-27), mestres de vida (cf. Sir 6,34; 8,11-12), factors de caritat. I per això ha de sentir-se interpel·lada a repensar la pastoral de la tercera edat com un espai obert a llur acció i col·laboració. Entre els àmbits que millor es presten per al tertimoniatge dels ancians en l’Església, no s’han d’oblidar:

L’activitat caritativa. Gran part dels ancians té prou energies físiques, mentals i espirituals per comprometre generosament el propi temps lliure i les pròpies qualitats en accions i programes de voluntariat.

- *L’apostolat.* Els ancians poden contribuir en gran manera a l’anunci de l’Evangeli com a catequistes i com a testimonis de vida cristiana.

- *La litúrgia.* Molts ancians ja contribueixen eficaçment a la cura dels llocs de culte. Si estan adequadament formades, les persones de la terer edat podran exercir, més nombroses, la funció de diaques permanents, acomplir els mandats del lectorat i de l’acolitat, estar compromeses en el ministeri extraordinari de l’Eucaristia, exercir l’encàrrec d’animadors de la litúrgia i fidels cultivadors de les formes de pietat eucarística i de les devocions, sobretot mariana i dels sants.

- *La vida de les associacions i dels moviments eclesials.* Sobretot després del Concili s’ha manifestat una gran obertura dels ancians a la dimensió comunitària de la vida de fe. El creixement de moltes realitats eclesials –que representen un gran enriquiment per a l’Eglésia– és deguda també a una participació que integra

les generacions i manifesta la riquesa i la fecunditat dels diversos carismes de l'Esperit.

- La *família*. Els ancians representen la “memòria històrica” de les generacions més joves, són portadors de valor humans fonamentals. On manca la memòria manquen les arrels i amb elles la capacitat de projectar-se amb esperança en un futur que ultrapassi els límits del temps present. La família –i doncs, tota la societat– obtindran gran benefici de la valoració e parper educatiu de l'ancià.

- La *contemplació i la pregària*. Convé estimular els ancians a consagrar els anys que resten amagats en la ment de Déu a una nova missió il·luminada per l'Esperit Sant, donant així inici a una etapa de la vida humana que, a la llum de l misteri pasqual del Senyor, es revela com la més rica i la més prometedora. A propòsit d'això Joan Pau II, adreçant-se als participants al Fòrum internacional sobre l'envelliment actiu, deia: “els ancians, amb la saviesa i l'experiència fruit d'una vida, han entrat en una fase de gràcia extraordinària que els obre inèdites oportunitats de pregària i d'unió amb Déu. Noves energies espirituals els són concedides, que són cridats a posar al servei dels altres, tot fent de la pròpia vida una fervent ofrena al Senyor i Donador de la vida”. (11)

- La *prova, la malaltia, el sofriment*. Aquestes experiències reresenten el moment que fa “completar” en la carn i en el cor la passió de Crist pel bé de l'Església i del món (cf. *col* 1,24). És impotant guiar els ancians –i no sols a ells– a saber copsar la dimensió de testimoniatge de l'abandó a les mans de Déu, seguint les petjades del Senyor. Però així serà possible només en la mesura que la persona anciana se sentirà estimada i honorada. L'atenció als més febles, als sofrents, als no autosuficients és un deure de l'Església i una prova de l'autenticitat de la seva maternitat. Tota una sèrie de cures i serveis hauran, doncs, de ser oferts perquè els ancians no se sentin inútils i feixucs, i visquin llur sofriment com a possibilitat de trobament amb del misteri de Déu i l'home.

- El *compromís per la “cultura de la vida”* El moment de la malaltia i del sofriment és aquell que per excel·lència remet al principi inalienable de la sacralitat i inviolabilitat de a vida. La mateixa missió de Jesús, amb les nombroses guaricions obrades, indica com Déu porta al cor també la vida corporal de l'home (cf. *Lc* 4,18). Però l'home no pot escollir arbitràriament viure o morir fer viure o fer morir: d'aquesta opció només n'és amo aquell en el qual “vivim, ens movem i som” (*Ac* 17,28; cf *Dt* 32,39). El tancament a la transcendència, típica dels nostres dies, va però alimentant cada vegada més la tendència a apreciar la vida només en la mesura que porta plaer i benestar, i a considerar el sofriment com una amenaça insuportable, de la qual convé alliberar-se al preu que sigui. La mort, considerada “absurda” si interromp una vida encara oberta a un futur ric de possibles experiències interessants, esdevè “alliberament reivindicat” quan l'existència és vista com sense sentit perquè està immersida en el dolor. Aquest és el context cultural del drama de l'*eutanàsia*, que l'Església condemna perquè és “greu

violació a la llei de Déu, en tant que matança deliberada i moralment inacceptable d'una persona humana". (12)

En consideració de la gran diversitat de les situacions i condicions de vida dels ancians, la pastoral de la tercera i de la quarta edat hauria d'implicar l'ampliació d'iniciatives que permetin assolir els objectius, com ara:

- Fer conèixer millor les *exigències dels ancians*, de les quals no és pas l'última la de poder contribuir a la vida de la comunitat exercint activitats d'acord amb llur condició. Aquest coneixement permetrà elaborar intervencions qualificades, sensibilitzar i implicar les comunitats eclesials i civils, orientant-se vers aquelles opcions que es revelen evangèlicament i culturalment més vàlides, fins i tot amb vista a la renovació de les obres caritatiu-assistencials de l'Església.

- Ajudar els ancians a superar actituds d'*indiferència*, de *desconfiança* i de *renúncia* a la participació activa, a la responsabilitat comuna.

- Integrar els ancians, sense discriminacions, en la comunitat dels creients. Tots els batejats, en cada moment de la vida, han de poder *renovar la riquesa de gràcia del propi baptisme* i viure-la plenament. Ningú no ha de restar sense l'anunci de la Paraula de Déu, sense el do de la pregària i de la gràcia de Déu, sense el testimoniatge de la caritat.

- Organitzar la vida de la comunitat de manera que afavoreixi i promoure la participació de les persones ancianes, *valorant les capacitats* de cadascuna. Amb aquesta finalitat, les diòcesis haurien de crear a llur interior oficines per al ministeri dels ancians; les parròquies haurien d'estar estimulades a desenvolupar activitats espirituals, comunitàries, recreatives per a aquesta franja d'etat; és encoratjat el servei dels ancians al si dels consells diocesans i parroquials i als consells per als afers econòmics.

- Agilitzar la participació dels ancians a la celebració de l'*Eucaristia*, oferir-los la possibilitat d'acostar-se al sagrament de la *reconciliació* i de prendre part a *pelegrinatges*, *recessos*, *exercicis espirituals*, tot procurant que llur presència no sigui impedida per manca d'acompanyament o per barreres arquitectòniques.

- Recordar que la cura i l'assistència dels ancians malalts i no autosuficients o d'aquells que per degradació senil han perdut les pròpies facultats mentals, és també *cura espiritual* a través dels signes mitjancers de la pregària i de la proximitat en la fe com a testimoniatge del valor inalienable de la vida àdhuc quan està reduïda a l'extrem.

- Procurar d'una manera especial l'administració del *sagrament de la unció dels malalts* i del mateix *viàtic*, fent-la precerdir d'una preparació catequètica adequada. Allí on les circumstàncies ho permetin, és desitjable que els pastors insereixen l'administració del sagrament de la unció dels malalts en celebracions comunitàries tant en les parròquies com en els llocs de residència dels ancians.

- Contrastar la tendència a deixar sols sense *assistència religiosa i conhort humana* els moribunds. Aquesta tasca no pertoca sols als capellans, la funció dels quals és fonamental, sinó també als familiars i a les comunitats a què pertanyen.

- Reservar una atenció particular, per un costat, als *ancians d'altres confessions religioses* per ajudar-los a viure llur fe amb esperit de caritat i de diàleg i, per l'altre, als ancians no creients envers els quals no s'ha d'escatimar el testimoniatge de la pròpia fe, en esperit de fraternitat i de solidaritat.

- Recordar que si els ancians tenen dret a trobar espai en la societat, encara més tenen dret a *un lloc honorat al si de la família*. Recordar a la família, cridada a ser comunitat de persones, la missió que li és pròpia de guardar, revelar i comunicar l'amor. Subratllar el seu deure de proveir a l'assistència dels familiars més febles, inclosos els ancians, tot envoltant-los d'afecte. I subratllar la necessitat de suports adequats a la família: subsidis econòmics, serveis socio-sanitaris i també d'una política de la casa, de les pensions, de la seguretat social.

- Interessar-se pels *ancians hostatjats en estructures residencials* públiques o privades. La separació de la família de sang serà menys traumàtica si la comunitat manté lligams amb els propis ancians. La comunitat parroquial, "família de famíles", ha de fer-se "diaconia" envers les persones ancianes i llurs problemes fins i tot cercant una col·laboració amb els responsables de les esmentades estructures a fi de trobar modes adequats per a assegurar presència del voluntariat, animació cultural i servei religiós. Aquest últim ha d'assegurar el nodriment eucarístic dels ancians, procurant que la comunitat assumeixi un significat de participació a la celebració del dia del Senyor, de signe de la paternitat de Déu i de la fecunditat d'una vida i d'un sofriment que, si no són il·luminats pel confort del Senyor, corren el risc de perdre's en la tristesa i àdhuc en la desesperació.

- No oblidar que entre els ancians hi ha *sacerdots*, ministres de l'Església i pastors de les comunitats cristianes. L'Església diocesana ha de fer-se'n càrrec amb providència i estructures adequades. Però també les comunitats parroquials són cridades a col·laborar perquè els sacerdots ancians que per l'edat avançada per motius de salut es retiren del ministeri actiu trobin una organització convenient. El mateix val per a les *comunitats religioses* i per a llurs superiors, que han de tenir una cura particular de llurs germans o germanes més ancians.

- Educar els joves que pertanyen a grups, associacions o moviments presents en les parròquies a la solidaritat envers els elements més ancians de la comunitat eclesial, una *solidaritat intergeneracional* que troba expressió igualment en la companyia que els joves poden oferir als ancians. Els joves que tenen l'oportunitat d'implicar-se amb els ancians saben que aquesta experiència els forma, els fa madurar i els fa adquirir una òptica d'atenció als altres, vàlida per a tota la vida. En una societat que veu propagar-se egoisme, materialisme, consumisme, i en la qual els mitjans de comunicació no serveixen per frenar la creixent solitud de l'home, valors com gratuïtat, dedicació, companyia, acolliment i respecte dels més febles representen un repte per al qui anhela el naixement d'una nova humanitat i, doncs, també per als joves.

Per a tota l'acció pastoral envers els ancians serà particularment il·luminador i útil la referència constant, a més del decret conciliar *Apostolicam actuositatem*, els

documents emanats del magisteri els últims anys i especialment l'exhortació apostòlica *Christifideles laici*, la carta apostòlica *Salvifici doloris*, l'exhortació apostòlica *Familiaris consortio*.

CONCLUSIÓ

El nostre breu recorregut pel món de la tercera i de la quarta edat ha posat a llum molts problemes que els són connexos, que demanen intervencions acurades per part de la comunitat civil i una especial atenció pastoral per part de la comunitat eclesial. Però també ha revelat la riquesa d'humanitat i de saviesa de les persones ancianes, que encara tenen mol a oferir a l'Església i a la societat.

Caminar amb els ancians i vers els ancians és deure de tots. Ja és hora de començar a actuar per un efectiu canvi de mentalitat respecte a ells i per restituir-los el lloc que els pertoca en la comunitat humana.

La societat i les institucions dedicades a això són cridades a obrir als ancians uns justos espais de formació i de participació, i a garantir formes d'assistència social i sanitària adequades a la diversitat de les exigències i que responguin a la necessitat de la persona humana de viure amb dignitat, en la justícia i en la llibertat. Amb aquesta finalitat, junt amb un compromís de l'Estat atent a promoure i tutelar el bé comú, són sostinguts i valorats, en el respecte del principi de *subsidiarietat*, l'acció del voluntariat i l'aportació de les iniciatives inspirades en la caritat cristiana. La comunitat eclesial ha de treballar per ajudar l'ancià a viure la pròpia edat a la llum de la fe i a redescobrir ell mateix el valor dels recursos que encara pot posar al servei dels altres i que té la responsabilitat d'oferir als altres. L'ancià ha d'esdevenir caa vegada més conscient de tenir encara un futur a construir, perquè no està axhaurit el seu compromès missioner de testimoniar als petits, als joves, als adults, als seus mateixos coetanis que fora de Crist no hi ha sentit ni joia, i això tant en la vida personal com en la vida amb els altres.

“Hi ha molt a segar” (*Mt 9,37*). Aquestes paraules del Senyor s'apliquen bé al camp de la pastoral de la tercera i de la quarta edat, un camp que per la seva vastedat demana el treball i el compromís generós i apassionat de tants apóstols, de tants agents, de testimonis convincents de la plenitud que pot caracteritzar aquesta època de la vida si està fonamentada damunt a “roca” que és Crist (cf. *Mt 7,24-27*).

Un exemple extraordinari d'aquesta veritat ens ve de Joan Pau II, també en això gran testimoni per a l'home d'avui. El papa viu la seva vellesa amb extrema naturalitat. En comptes d'amagar-la (qui no l'ha vist mai bromejant amb el seu bastó?), la posa davant els ulls de tothom. Amb serena simplicitat ell mateix diu: “Sóc un capellà ancià”. Viu la pròpia vellesa en la fe, al servei del mandat confiat per Crist. No es deixa condicionar per l'edat. Els seus setanta-vuit anys acomplerts no l'han privat de la joventut d'esperit. La seva innegable fragilitat física no ha ni tan sols esguerrinxat l'entusiasme amb què es dedica a la seva missió de Successor

de Pere. Continua els seus viatges apostòlics a través dels continents. I és sorprenent constatar com la seva paraula obté cada vegada més força i ara arriba més que mai al cor de la gent.

El camí amb els ancians, si va acompanyat d'una pastoral atenta a la diversitat de necessitats i de carismes, oberta a la participació de tots i adreçada a la valoració de les capacitats de cadascú, representarà un enriquiment per a tota l'Església. És dons, desitjable que molts l'emprenguem amb coratge, copsant-ne el significat profund de camí de conversió del cor i de do entre les generacions.

El 1999, dedicat per les Nacions Unides als ancians, en el marc de la preparació al Gran Jubileu, és l'any dedicat a Deu Pare. Una coincidència providencial que pot ser l'ocasió, per a les generacions més joves, de reconsiderar i fonamentar de nou llur relació amb la desl propis pares i, per a qui jo no és jove, de repensar la pròpia existència posant-la en l'òptica joiosa del testimoniatge que "tota la vida cristiana és com un gran *pelegrinatge vers la casa del Pare*, del qual es descobreix cada dia el seu amor incondicionat envers tota criatura humana" 13 El 2000, any jubilar que introdueix el poble de Déu en el tercer mil·lenni de l'era cristiana, la diada del 17 de setembre serà dedicada als ancians, Tenim confiança que aquests no mancaran a aquesta important trobada. I confiem que la perspectiva del Gran Jubileu inspiiri iniciatives –a nivell local, diocesà, nacional i internacional– que permetin a les persones ancianes d'expressar cada vegada més i cada vegada més nombroses llur capacitat de participar, de donar esperança i de rebre'n. Perquè només amb elles, i gràcies a elles, la lloança del Senyor podrà ser joiosament cantada d'edat en edat (cf. Sl 78 (79),13). El Vaticà, 1 d'octubre de 1998.

James Francis Card. STAFFORD

President

Stanislaw RYLKO

Secretari

(*) Text original al suplement de l'*Osservatore Romano*, 22 gener 1999.

(1) La divisió "població" del Departament els afers econòmico-socials de les Nacions Unides el 26 d'actubre de 1998 ha editat les valoracions i les projeccions actualitzades en matèria demogràfica. Del capítol dedicar al creixement del nombre de les persones ancianes resulta, entre altres coses, que els 66 milions de gent de vuitanta anys o més, presents en el món, són destinats a pujar a 370 milions el 2050, quan entre aquest hi haurà 2,2 milions de centenaris.

(2) Els últims estudis de les Nacions Unides estan corregint cada vegada més en avall les previsions sobre l'augment de la població els pròxims decennis. L'UNFPA, el Fons de les Nacions Unides per a la població, en la relació sobre l'estat de la població mundial 1998, confirma la frenada demogràfica. Ara, només en un restringit nombre de països afreicans la natalitat es manté alta. En altres llocs, de l'Àsia a l'Amèrica Llatina, la taxa de natalitat baixa cada vegada més.

(3) L'aplicació d'aquests principis, la cinquena revisió del Pla internacional d'acció i també la revisió de l'estratègia adoptada per l'Assemblea de les Nacions Unides constitueixen els "Objectius globals relatius a l'envelliment per al 2001".

- (4) *Insegnamenti* VII, 1 (1984), p. 744.
- (5) *Insegnamenti*. V, 3 (1982), p. 125.
- (6) JOAN PAU II, Discurs a l'Església italiana reunida a Palermo per al tercer Encontre eclesia, *L'Osservatore Romano*, 24 novembre 1995, p.5.
- (7) *Insegnamenti* V, 3 (1982), p. 130.
- (8) *Insegnamenti* II, 2 (1980), p. 539
- (9) JOAN PAU II, Homilia durant la Vetlla de Pentecosta, *L'Osservatore Romano*, 27-28 maig 1996, o.7.
- (10) Constitució pastoral *Gaudium et spes*, 1.
- (11) *Insegnamenti* III, 2 (1980), p. 538
- (12) Carta encíclica *Evangelium vitae*, 65
- (13) Carta apostòlica *Tertio millennio adveniente*, 49..

“TU SOLIDARIDAD ES SU VOZ”

Comunicado de la Comisión Episcopal de Pastoral Social para el Día del Amor Fraternal, en la festividad de Jueves Santo

En este día de Jueves Santo celebra la comunidad creyente el amor entrañable de Jesús a sus discípulos. Llegado el momento cumbre, la hora de dejar este mundo e ir al Padre (Jn 13, 1), Jesús, con unos sencillos gestos, nos va a revelar el auténtico rostro del Padre, el verdadero rostro también del hombre.

Nos revela a un Dios Padre, que ama apasionadamente al hombre con sus contradicciones y miserias. Él, que había amado siempre a los suyos..., iba a demostrarles ahora la plenitud de su amor” (Jn 13, 1); y así manifiesta visiblemente el rostro del Padre: El que me ha visto a mí ha visto al Padre (Jn 14, 9). Pero a la vez Jesús enseña cómo debe ser y actuar la comunidad de sus seguidores: hacer visible el rostro amoroso del Padre al hombre de hoy, amándole apasionadamente, sintiéndose solidario de todo hombre y defendiendo a las víctimas de la injusticia humana.

El amor de Jesús realiza el gran deseo del Padre, la comunión, siendo un amor que congrega, que reúne a los hombres dispersos en una familia de hijos, de hermanos. Por eso, su signo más expresivo será la mesa compartida. Para ello levanta de la basura al pobre, cura sus heridas, derriba las posiciones del poderío y del orgullo, destruye los muros y rompe las cadenas, que tenían atados y secuestrados a los hombres, recobrando de este modo la dignidad y libertad de los hijos de Dios, de los hermanos.

Es también un amor que dignifica al hombre como persona y como ser social, al ser un amor que no excluye a nadie, sino que sale por los caminos del mundo e invita a los que se encuentran al margen, en la periferia y fuera de la ciudad, a que entren y se sienten en la mesa del Reino con plenos derechos.

Este amor de Dios Padre, manifestado visiblemente en Jesús e interiorizado por el Espíritu, es un don gratuito, pero a la vez es tarea: Os doy un mandamiento

nuevo; amaos unos a otros. Como yo os he amado, así también amaos los unos a los otros (Jn 13, 34). Jesús con este mandamiento del amor nos da el estatuto, el fundamento y la característica de su nueva comunidad: En esto conocerán que sois discípulos míos, en que os améis unos a otros (Jn 13, 35).

Jesús, con el gesto de lavar los pies, nos enseña cuál debe ser el talante de su comunidad: la igualdad y la libertad como frutos del amor mutuo. Quien no acepta estos rasgos distintivos de la comunidad, queda excluido de la unión con Jesús; Aprendamos a pensar con discernimiento y a honrar a Cristo como Él quiere ser honrado. Porque la honra más grata para aquél que la recibe es la que él mismo quiere, no la que nosotros nos imaginamos. Pedro pensaba honrar al Señor no permitiendo que se lavara los pies, y eso no era honra sino todo lo contrario (San Juan Crisóstomo).

Jesús, al hacerse servidor, manifiesta su realiza de muy distinta manera a como acontece en el mundo. Su amor y su servicio crean las condiciones de igualdad y de libertad entre los hombres. En la comunidad de Jesús todos serán señores porque todos serán servidores. Las diferencias y funciones no justifican superioridad alguna, ni pueden eclipsar la relación fundamental de hermanos, por ser todos hijos del mismo Padre. Jesús, con el gesto de lavar los pies y de compartir la cena de despedida con sus discípulos, ha mostrado su amor; un amor que no excluye a nadie, ni siquiera al que lo iba a entregar. Así debemos amar nosotros. En un mundo caracterizado por escandalosas y sangrientas desigualdades, sólo el amor servicial, que se sitúa abajo y se realiza desde el servicio, es capaz de crear un mundo donde reine la igualdad para todos, elevando a todos y a cada uno de los hombres a la categoría de ser libres y señores.

El lema de Cáritas de este año para el Día del Amor fraterno es: Tu solidaridad es su voz. No cabe duda de que es un lema interpelante a nuestra fe y a nuestra conciencia cristiana.

Solidaridad frente al individualismo y el egoísmo. Desde la solidaridad cada persona y cada grupo descubrirán caminos de solución. Pero la solidaridad sólo es posible si existe el convencimiento de que se puede ser más persona y vivir feliz teniendo menos. Es ciertamente posible acumular mucho, tener siempre más, y vivir a niveles íntimos como personas. Crecer como personas y ser felices tiene otros caminos que los puramente cuantitativos.

La solidaridad cristiana es siempre voz profética que cuestiona el comportamiento de los diversos grupos sociales y de los individuos. Pues, mientras unos disfrutan de empleos estables, bien remunerados y viven cada vez mejor, otros, por el contrario, viven bajo el miedo de perder su trabajo o se ven obligados a aceptar empleos precarios, con escasa protección social; otros ni siquiera tienen trabajo, son excluidos del sistema, más aún, son silenciosos y silenciados; no encuentran voces que los defiendan ni denuncien las grandes desigualdades, como son: las cuantiosas ganancias de unos pocos; los gastos millonarios de fichajes por parte de los clubes de fútbol; el excesivo sueldo de altos cargos; las fiestas

fastuosas; la insolidaridad de colectivos privilegiados que disfrutaban de ingresos elevados y cada vez exigen más: ¿Se está dispuesto a moderar sueldos y salarios? Queremos medirnos con quienes perciben más; sería necesario socialmente que el país comenzara a tomar como punto de referencia los ingresos de los que perciben menos.

Esta responsabilidad de solidaridad alcanza también a la clase trabajadora. Entre ellos se encuentra la misma filosofía consumista; acumular para consumir más y más. Al servicio del consumismo está el problema del pluriempleo y el de las horas extraordinarias. Esta falta de conciencia social, de solidaridad, existe incluso entre los parados y los empobrecidos; también en ellos reinan el egoísmo, la ambición, la insolidaridad individualista. Este clima de la condición humana, acentuado en nuestra cultura despojada de la fe, atraviesa todas las épocas de la historia del hombre. Son los santos y los hombres y mujeres de buena voluntad, de todos los tiempos, quienes han vencido esta inercia que brota del pecado del origen. Esta constatación generalizada nos está pidiendo la necesidad urgente de conversión, de un cambio radical en el modo de pensar y en el estilo de vida.

Pero la voz profética no se ha de limitar a denunciar, ha de ofrecer propuestas de futuro. Ser hermanos de cientos de miles y millones de compatriotas, que viven en situaciones inhumanas nos pide, desde la óptica del mensaje de Jesús, un modo de solidaridad nueva, que sea auténtica voz y esperanza de los silenciosos y silenciados:

* Frente a un tipo de solidaridad entendida simplemente como cooperación, pero que no cuestiona el sistema insolidario e injusto (es una solidaridad para que todo siga igual), el mensaje bíblico apela a una solidaridad que ha de incluir la justicia, pero que la desborda para abarcar la superabundancia del don. Justicia sí, pero no es suficiente. Se precisa esa dimensión más profunda que es el amor. Pues, aun cuando los hombres tengan una seguridad social, que cubra todas las necesidades, seguirán necesitando siempre ser atendidos con amor. La caridad debe lograr que haya ternura. En un mundo donde ya se hubiera establecido definitivamente la justicia, pero un mundo sin amor, sin misericordia, el hombre seguiría siendo infeliz. El único trato digno de la condición humana es el amor. Por amor, con amor y para el amor fuimos creados por Dios.

* Frente a ciertas formas de solidaridad, cerradas en los propios intereses grupales (en el fondo son insolidaridades camufladas), el mensaje de Jesús apela a una solidaridad universal, abierta a todos, desde la perspectiva de los menos favorecidos. Ésta es la solidaridad específica que aporta el Evangelio a la sociedad: la solidaridad de los hermanos que se vuelcan sobre el hermano más débil. No se define por su imparcialidad sino por la parcialidad, por la inclinación al débil y oprimido; expresado de otra forma, persigue la igualdad a través de esa parcialidad. Pero corremos un gran riesgo cuando tratamos de ser solidarios con la causa de los pobres:

creernos superiores: ayudar desde el horizonte de nuestros objetivos y valoraciones sin tener en cuenta las de los otros; considerarnos los únicos sujetos ante unos objetos que reciben nuestras atenciones. Esta solidaridad paternalista olvida que la verdadera solidaridad debe estar al servicio de gestar y potenciar la autonomía del otro.

La solidaridad cristiana consiste en un amor fraternal desde la experiencia del amor del Padre que, en Jesús por la acción del Espíritu Santo, nos hace hijos y hermanos universales. Por eso, el creyente no se contenta con una solidaridad con la humanidad, pero sin padre. Pues poco a poco esa solidaridad quedará sometida a los ídolos del mercado, con las consecuencias funestas de desplazar y excluir siempre a los más débiles. La comunidad cristiana ha de ser vigía para que esto no suceda. El Evangelio, y todos los valores que de él brotan, no ha sido nunca un tesoro exclusivo y excluyente de la Iglesia, sino un don del inmenso amor del Padre a la humanidad: Tanto amó Dios al mundo que dio a su Hijo único (Jn 3, 16). Los cristianos de hoy no podemos escamotear el evangelio a nuestra sociedad y un modo privilegiado de anunciarlo es viviendo, con los gestos de nuestra propia vida, el modo de solidaridad fraternal que nos enseñó el Señor.

Madrid, 4 de marzo de 1999.

Los Obispos de la Comisión Episcopal de Pastoral Social

MARÍA, SALUD DE LOS ENFERMOS

LA MUJER SE HIZO SALUD

Mensaje de los Obispos de la Comisión Episcopal de Pastoral con motivo del Día del Enfermo

(9 Mayo 1999)

El Día del Enfermo del presente año propone a nuestra atención el motivo "María, Salud de los enfermos". Con este mensaje nos dirigimos en primer lugar a los enfermos y a sus familias, y a cuantos trabajan en el mundo de la salud y de la enfermedad. Nos mueve el deseo de contribuir a profundizar en la figura de María, a la que invocamos como Madre de la Salud y como modelo de servicio.

La vinculación de María con la salud de los enfermos y, más en general, con el mundo del sufrimiento humano, hunde sus raíces en el mismo Evangelio. Ante cualquier mirada limpia, ella aparece siempre cercana a la vida de cada día y a sus vicisitudes, sensible ante todo sufrimiento, compartiendo los gozos y esperanzas, las alegrías y tristezas de los hombres.

Estas actitudes de vida brotan, a su vez, de su condición privilegiada en la historia de la salvación. Elegida por Dios, acogió su voluntad e hizo suyo su

designio de salvación. En ella se encarnó el Hijo de Dios. Asociada con él, en una comunión única e incomparable, participó de su misión salvadora, asumiendo hasta las últimas consecuencias su condición de Madre y de mujer creyente. Sin menoscabo del lugar central que el Evangelio reserva a su Hijo, ella aparece discreta y ejemplarmente en momentos altamente significativos.

Aceptando el plan de Dios sobre ella y declarándose “sierva del Señor” (Lc 1, 38), muestra a todos los creyentes el camino que conduce a la plenitud: dejar que Dios sea Dios en nuestras vidas, aprendiendo de ella una nueva relación sana y filial. Visitando a su prima Isabel, con un gesto cargado de sencillez y en un contexto familiar, nos revela la grandeza de todo encuentro cuando en él nos hacemos vehículo e instrumento del amor de Dios, cuando la vida está entretejida de solidaridad diligente y cotidiana.

En el bello cántico del Magnificat ella representa a toda la humanidad sedienta de salvación; su alabanza es el relato de una mirada que salva y dignifica, un mentís a quienes pretenden salvarse por sí mismos, y propuesta de una nueva relación solidaria y fraterna entre los hombres. En Caná, adelantando con su intervención los signos de su Hijo, manifiesta una de las más bellas características del amor: su capacidad de anticipar el futuro, el cumplimiento de lo esperado. Presente y entera al pie de la Cruz, esperando en oración y sin desfallecer con los discípulos al Espíritu que congrega y da vida a la comunidad del Resucitado, María se convierte, de alguna forma, en presencia invisible pero eficaz en todo sufrimiento humano, en compañera e intercesora en el largo camino de la esperanza, en mujer experta en el arte de vivir y de morir, de gozar y de sufrir.

No es de extrañar que de este manantial haya brotado pronto y sin cesar toda una corriente que se ha expresado de múltiples formas en la historia de la Iglesia. En la liturgia y en la oración de los creyentes, en la literatura y en la poesía, en los incontables santuarios de piedra y en los santuarios del corazón necesitado, María es invocada con numerosos títulos relacionados con nuestra frágil condición humana: Consuelo, auxilio, protección, esperanza, fuerza, bálsamo, fuente de alegría, salud...

El Día del Enfermo del presente año es una buena oportunidad para agradecer a Dios la inmensa riqueza espiritual que todo ello ha significado para la comunidad cristiana. Al mismo tiempo, esta convocatoria hecha a las puertas del tercer milenio, nos invita a renovar nuestra mirada a la Madre del Salvador, atentos a las nuevas condiciones del mundo de la salud y de la enfermedad y a la sensibilidad espiritual de nuestro tiempo. Con esta intención ofrecemos gustosos algunas orientaciones.

* Ante todo, parece necesario reafirmar una vez más la actualidad de la figura de María no sólo en el camino espiritual de los creyentes sino también en la tarea evangelizadora de la Iglesia, en este caso dentro del mundo de la salud y de la enfermedad.

* En ella se resume de modo admirable la identidad humana y espiritual del evangelizadora y del servidor de la salud y de los enfermos. Hoy el complejo

mundo de la salud y de la enfermedad necesita de creyentes que, como ella, acogen la Palabra y el plan de salvación de Dios sobre la humanidad y ayudan, sobre todo a los enfermos, a recorrer el itinerario que va de la salud a la salvación, sin sustituir ésta por aquella y, al mismo tiempo, dotados de una fina sensibilidad ante todo cuanto acontece en el hombre.

* Necesita también de hombres y mujeres que, en el servicio y en sus propias vidas, sean testigos de una relación con Dios que planifica, que responde a nuestras más profundas aspiraciones, y que, al mismo tiempo, nos ayuda a reconciliarnos con nuestros límites, de forma especial con la muerte. En este aprendizaje de sentirnos criaturas de Dios, tiernamente amadas pero expuestas siempre a los riesgos de la fragilidad humana, María es hoy un modelo insustituible.

* En un mundo tan tecnificado como el de la salud y de la enfermedad, María es también, ahora más que nunca, modelo y referencia de actitud creyente. Ella no es la intercesora que suplanta a la ciencia, ni remedio mágico para las negligencias profesionales ni para la insolidaridad. Pero es siempre memoria de que no podemos salvarnos a nosotros mismos, de que la salvación es siempre un don de Dios: memoria que la fe y la devoción hacia ella avivan.

* Para ello los agentes de pastoral de la salud y los mismos profesionales sanitarios cristianos necesitan cultivar, como María, una especie de tercer oído y sexto sentido. De ellos brotan la actitud respetuosa frente al sufrimiento, la capacidad de penetrar en el mundo interior de quien sufre, la sensibilidad hacia sus necesidades de todo tipo, la constancia en el servicio.

* Estas actitudes, ejemplarmente presentes en María, no son ciertamente monopolio de la condición femenina, pero es justo y gozoso agradecer el papel que la mujer desempeña real y simbólicamente en el mundo de la salud y de la enfermedad. Por eso el Día del Enfermo del presente año ha de constituir, reconociendo precisamente la aportación femenina, una fuerte llamada a la humanización no sólo de las estructuras sanitarias y asistenciales, sino también de la salud y de la enfermedad, de la vida y de la muerte.

* En este sentido humanizar significa, entre otras cosas, ayudar a descubrir el rostro humano de todos los acontecimientos de la vida, promover una nueva cultura más sensible hacia lo frágil y lo pequeño (como la vida que termina o que empieza), construir en cada humanidad un tejido relacional de solidaridad con los enfermos y sus familias, edificar una Iglesia que muestre siempre el rostro paterno-materno de Dios.

* Finalmente, no podemos olvidar una de las manifestaciones clásicas de la devoción mariana: los santuarios. Que el Día del Enfermo sea un estímulo para favorecer y renovar esta expresión de fe y para promover una adecuada evangelización de la misma.

En el último año de preparación al gran Jubileo del año 2000 la Iglesia invita a dirigirnos al Padre, rico en misericordia. Expresamos nuestro deseo de que María, hija predilecta del Padre, sea para los enfermos, los que sufren y para cuantos se

cuidan de ellos un motivo renovado de esperanza, vehículo seguro de la ternura de Dios, y fuente permanente de inspiración.

Madrid, 25 de noviembre de 1998

LEGISLACIÓN CIVIL

CONVENIO SOBRE EL RÉGIMEN DE LOS PROFESORES DE RELIGIÓN

Convenio sobre el régimen económico-laboral de las personas que, no perteneciendo a los cuerpos de funcionarios docentes, están encargadas de la enseñanza de la religión católica en los Centros públicos de Educación Infantil, de Educación Primaria y de Educación Secundaria.

Preámbulo

En el marco de la Constitución y de conformidad con lo previsto en el Acuerdo sobre el Estado Español y la Santa Sede sobre Enseñanza y Asuntos Culturales, de 3 de enero de 1979, así como en la Disposición Adicional Segunda de la Ley Orgánica 1/1990, de 3 de octubre, de Ordenación General del Sistema Educativo, modificada por el artículo 93 de la Ley 50/1998, de 30 de diciembre, de Medidas Fiscales, Administrativas y del Orden Social, se suscribe el presente Convenio que sustituye al celebrado el 20 de mayo de 1993 y tiene por objeto determinar el régimen económico-laboral de las personas que, no perteneciendo a los Cuerpos de funcionarios docentes, están encargadas de la enseñanza de la religión católica en los Centros públicos de Educación Infantil, de Educación Primaria y de Educación Secundaria.

A tal fin, los Ministros de Justicia y de Educación y Cultura en representación del Gobierno, y el Presidente de la Conferencia Episcopal Española, debidamente autorizado por la Santa Sede, firman el siguiente Convenio de acuerdo con las siguientes

Cláusulas

Primera.- El contenido del presente Convenio es de aplicación a aquellas personas que, no perteneciendo a los cuerpos de funcionarios docentes, sean propuestas en cada curso o año escolar por el Ordinario del lugar y designadas por la autoridad académica para la enseñanza de la religión católica en los Centros públicos de Educación Infantil, de Educación Primaria y de Educación Secundaria, sin perjuicio de lo previsto en el artículo III del Acuerdo entre el Estado Español y la Santa Sede sobre Enseñanza y Asuntos Culturales en cuanto resulta aplicable a los niveles de Infantil y Primaria, de conformidad con lo establecido en el Protocolo Final del mismo Acuerdo.

Segunda.- El Estado asume la financiación de la enseñanza de la religión católica en los Centros públicos de Educación Infantil, de Educación Primaria y de Educación Secundaria.

Tercera.- Los profesores de religión católica a los que se refiere el presente Convenio percibirán las retribuciones que correspondan en el respectivo nivel educativo a los profesores interinos.

Cuarta.- 1. Los profesores encargados de la enseñanza de la religión católica a los que se refiere el presente Convenio, deberán ser, según el artículo III del Acuerdo entre el Estado Español y la Santa Sede sobre Enseñanza y Asuntos culturales, personas que sean consideradas competentes para dicha enseñanza.

A los efectos anteriores serán consideradas personas competentes para la enseñanza de la religión católica aquellas que posean, al menos, una titulación académica igual o equivalente a la exigida para el mismo nivel al correspondiente profesorado interino, y además, se encuentren en posesión de la Declaración Eclesiástica de Idoneidad de la Conferencia Episcopal Española y reúnan los demás requisitos derivados del artículo III del mencionado Acuerdo.

2. Sin perjuicio de lo dispuesto en el apartado anterior respecto de las titulaciones académicas exigidas, los profesores de religión católica de Educación Infantil y de Educación Primaria, propuestos con anterioridad a 1993 al amparo del Diploma de Declaración Eclesiástica de Idoneidad para los niveles de Preescolar y Educación General Básica, podrán seguir impartiendo la enseñanza de la religión católica en Educación Infantil y Educación Primaria, respectivamente. Asimismo, podrán impartir Religión Católica en Educación Secundaria quienes hayan superado el Ciclo Filosófico-Teológico de Estudios Eclesiásticos y las horas correspondientes de Pedagogía y Didáctica Religiosa.

Quinta.- 1. Los profesores encargados de la enseñanza de la religión católica a los que se refiere el presente Convenio prestarán su actividad, en régimen de contratación laboral, de duración determinada y coincidente con el curso o año escolar, a tiempo completo o parcial y quedarán encuadrados en el Régimen General de la Seguridad Social, al que serán incorporados los profesores de Educación Infantil y de Educación Primaria que aún no lo estén. A los efectos anteriores, la condición de empleador corresponderá a la respectiva Administración educativa.

2. Transitoriamente, en tanto no se lleve a cabo el traspaso de los profesores de religión católica de Educación Infantil, de Educación Primaria y de Educación Secundaria a la correspondiente Administración educativa, el Ministerio de Educación y Cultura asume, respecto de estos profesores, la condición de empleador a los efectos previstos en el apartado anterior.

Sexta.- En el caso de los profesores de Religión Católica de Educación Infantil y de Educación Primaria, pendientes aún de que se les aplique la equiparación económica a la retribución por hora de clase impartida por los profesores interinos del nivel correspondiente, se procederá a dicha equiparación retributiva, de

conformidad con lo dispuesto en el Acuerdo entre el Estado Español y la Santa Sede sobre Enseñanza y Asuntos Culturales, de 3 de enero de 1979; la Disposición Adicional Segunda de la Ley Orgánica 1/1990, de 3 de octubre, de Ordenación General del Sistema Educativo, modificada por el artículo 93 de la Ley 50/1998, de 30 de diciembre, de Medidas Fiscales, Administrativas y del Orden Social; y en todo caso, con respeto a las sentencias firmes recaídas sobre esta cuestión.

Los profesores de Religión Católica de Educación Secundaria, manteniendo la actual equiparación de su retribución con la del profesorado interino correspondiente, pasarán a prestar su actividad en régimen de contratación laboral de acuerdo con lo previsto en el apartado 2 de la Cláusula anterior.

Séptima.- En aplicación y seguimiento del presente Convenio se constituirá una Comisión Paritaria, integrada por representantes de los Ministerios de Justicia y de Educación y Cultura de la Conferencia Episcopal, que se reunirá al menos una vez al año con carácter ordinario y siempre que lo solicite alguna de las partes.

Octava.- Ambas partes se comprometen a tomar las medidas que les correspondan para que el presente Convenio tenga efectividad a partir del 26 de febrero de 1999.

Novena.- El presente Convenio, que se suscribe con carácter indefinido, será susceptible de revisión a iniciativa de cualquiera de las partes, previa notificación con seis meses de antelación.

Disposición derogatoria. El presente Convenio deroga y sustituye al suscrito por las mismas partes con fecha de 20 de mayo de 1993, publicado mediante Orden de 9 de septiembre de 1993.

Madrid, 26 de Febrero de 1999

La Ministra de Justicia

Fdo.: Margarita Mariscal de Gante y Mirón

El Ministro de Educación y Cultura

Fdo.: Mariano Rajoy y Brey

El Prte. de la Conferencia Episcopal Española

Fdo.: Elías Yanes Álvarez

